

Цей Проект впроваджується
Організацією Європейських
Консультантів (ECO)
спільно з консорціумом THALES
Services SAS,
STELLA Consulting, ESTEP та EFICOM

Цей Проект
фінансується
Європейським Союзом

Орієнтири щодо подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Порівняльні таблиці

Підготував

Жак Талліно

Юридичний радник з питань внутрішнього ринку, економічних реформ та реформ, пов'язаних із торгівлею

Грудень 2007 р.

ПЕРЕЛІК ДОДАТКІВ

Додаток I Категорії антиконкурентних дій, що є суворо забороненими (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток II Категорії антиконкурентних дій, що є суворо забороненими (деякі держави - давніші члени ЄС)

Додаток III Сфера дії виключень (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток IV Сфера дії виключень (деякі держави - давніші члени ЄС)

Додаток V Обов'язок повідомляти про узгоджені дії та обмежувальні домовленості (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток VI Зловживання домінуючим положенням (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток VII Зловживання домінуючим положенням (деякі держави - давніші члени ЄС)

Додаток VIII Визначення відповідного/пов'язаного ринку (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток IX Другорядні угоди (з точки зору їх важливості) (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток X Граничні значення для попереднього погодження та оцінки концентрацій (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток XI Публікації рішень органу з питань конкуренції (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток XII Організація перевірок службових/виробничих або приватних приміщень (нові члени ЄС та країни - кандидати)

Додаток I

Відмінності національного законодавства нових держав - членів ЄС та країн – кандидатів щодо категорій узгоджених дій та обмежувальних угод, що є суворо забороненими

Правова база

Стаття 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства:

1. Забороняються через несумісність зі спільним ринком: усі рішення і договори між суб'єктами підприємницької діяльності, рішення асоціацій підприємництва, які можуть впливати на торгівлю між Державами-членами і обмежують чи усувають конкуренцію в межах спільного ринку, зокрема ті з них, які:

- (a) прямо чи опосередковано фіксують закупівельні ціни чи ціни продажу та будь-які інші умови торгівлі;
- (b) обмежують або контролюють виробництво, ринки, технічний розвиток чи капіталовкладення;
- (c) розподіляють ринки чи джерела постачання;
- (d) визначають неоднакові умови щодо рівноцінних угод з іншими торговельними партнерами, що створює для них нерівні конкурентні умови;
- (e) укладання контрактів здійснюється залежно від прийняття іншими сторонами додаткових зобов'язань, які за своєю природою або відповідно до торговельної практики не мають зв'язку з предметом таких контрактів.

2. Будь-які угоди чи рішення, що заборонені відповідно до цієї статті, вважаються недійсними.

Відмінності національного законодавства нових держав - членів ЄС та країн – кандидатів щодо категорій узгоджених дій та обмежувальних угод, що є суворо забороненими (продовження)

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998, з останніми змінами внесеними законом № 107/2003	Стаття 9 закону чітко відображає положення ч.1 та ч.2 Статті 81 Закону про заснування Європейського Співтовариства
Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 р.	Стаття 9 Закону чітко відображає положення, визначені відповідно до частини 1 та (2) Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства..
Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 про захист конкуренції, в останнє змінений законом від 4 квітня 2007 р.	Крім параграфу f) ч.2 Статті 3 цього Закону, в якому розглядається нова категорія заборонених дій (бойкот), цей Закон чітко відображає перелік обмежувальних угод та узгоджених дій, наведений в ч.1 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства.
Естонія	Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 р., із змінами та доповненнями, внесеними до травня 2005 року	ч.1 Статті 4 цього Закону встановлює більш детальні положення, ніж ті, що наведені у Договорі про заснування Європейського Співтовариства, з метою наведення прикладів заборонених дій: “1) безпосереднє або опосередковане встановлення (фіксування) ціни або будь-які інших умов торгівлі, включаючи ціни на товари, тарифи, збори, надбавки, знижки, відшкодування, базові збори, преміальні, додаткові збори, відсоткові ставки, плата за оренду або лізинг для третіх сторін; (...) 3) поділ товарних ринків або джерел постачання, включаючи обмеження доступу третіх сторін на товарний ринок або будь-які спроби витіснити особу з ринку;” Закон також встановлює додаткову категорію антиконкурентних дій: “4) обмін інформацією, що обмежує конкуренцію;”
Угорщина	Закон про конкуренцію від 25 червня 1996, із змінами, внесеними до січня 2007 року	Індикативний перелік обмежувальних угод є більш детальним, ніж у Договорі про заснування Європейського Співтовариства. Заборона, яка стосується “розподілу ринків або джерел постачань” у Договорі про заснування Європейського Співтовариства (пункт (с) другого параграфу ч.1 Статті 81 представлена в ч.2 Статті 11 цього Закону наступним чином: “с) розподіл джерел постачання, або обмеження їх вибору, а також усунення визначених груп споживачів від придбання певних товарів; d) розподіл ринків, усунення від торгівлі або обмеження вибору ринкових можливостей; f) перешкоджання доступу на ринок”

Відмінності у національному законодавстві нових держав - членів ЄС та країн – кандидатів, які стосуються категорій узгоджених дій та обмежувальних домовленостей, що є суворо забороненими (продовження)

Латвія	Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 року, із змінами внесеними за законом від 22 квітня 2004 р.	ч.1 розділу 11 цього закону далі розвиває концепцію, визначену у другому параграфі пункту (а) ч.1 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства : ч.1 розділу 11 посилається на “ <i>пряме або опосередковане встановлення (фіксацію) цін та тарифів у будь-якій спосіб, або умов їх формування, а також обміну інформації, яка пов’язана з цінами або умовами продажу</i> ”. Розділ 11 також містить в собі додаткові категорії антиконкурентних дій: “5) <i>участь або ухилення від участі в тендерах або аукціонах, або стосовно умов таких дій (бездіяльності), за винятком ситуацій, коли конкуренти публічно повідомили про їх спільну заявкур та цілі такого тендеру не передбачають перешкодження, обмеження або викривлення умов конкуренції.</i> 7) <i>дії (або бездіяльність), через які інший учасник ринку змушений покинути відповідний ринок, або поява потенційного учасника на відповідному ринку буде ускладнена</i> ”.
Литва	Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 р., із змінами внесеними за законом від 15 квітня 2004 р.	Стаття 5 закону відображає, в дещо змінених термінах, положення частини 1 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства.
Польща	Закон від 16 лютого 2007 року про конкуренцію та захист споживачів	Частина 1 Статті 6 цього закону відображає положення частини 1 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства, однак вона також встановлює дві нові категорії заборонених дій: - “ <i>обмеження доступу до ринку або усунення з ринку суб’єктів господарювання, які не є сторонами угоди;</i> - “ <i>змова між суб’єктами господарювання, які беруть участь у тендері, або між таким суб’єктами господарювання та суб’єктом господарювання, який є організатором цього тендеру, в частині термінів та умов майбутніх пропозицій, зокрема стосовно обсягу та вартості робіт</i> ”.
Румунія	Закон про конкуренцію № 21/1996, в останнє змінений у 2004 р.	ч.1 Статті 5 цього закону відображає положення частини 1 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства, однак вона також встановлює дві нові категорії заборонених дій: “f) <i>участь, із змовою щодо змісту конкурентних пропозицій, в аукціонах або будь-яких інших формах конкурентних торгів;</i> g) <i>усунення конкурентів з ринку, обмеження або перешкодження доступу на ринок та вільній конкуренції між іншими суб’єктами господарювання, а також укладення домовленостей не купувати або не продавати товарів певним сторонам, без достатнього обґрунтування</i> ”.
Республіка Словаччина	Закон від 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, в останнє змінений у 2004 р.	Стаття 4 закону відображає положення частини 1 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства, однак вона також встановлює нову категорію заборонених дій: “ <i>ознаки дії за змовою, в результаті чого суб’єкти господарювання координують свої пропозиції, зокрема в процесі державних закупівель</i> ”.
Словенія	Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)	Ч.2 Статті 5 цього закону чітко відображає положення частини 1 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства.

Додаток II

Відмінності національного законодавства деяких держав - давніших членів ЄС щодо категорій узгоджених дій та обмежувальних угод, які є суворо забороненими

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Бельгія	Закон від 10 червня 2006 про захист економічної конкуренції	Стаття 2 закону чітко відображає ч.1 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства.
Франція	Комерційний кодекс	Визначення/опис заборонених антиконкурентних дій відповідно до Статті L. 420-1 та 420-5 Комерційного кодексу не відтворює індикативний перелік ч. 1 Статті 80 Договору про заснування Європейського Співтовариства. Лише пункти (b) та (c) Статті 81 (другий параграф) є чітко відображеними. Пункт (a) врахований у децю звуженому вигляді (штучне збільшення або зменшення цін). Пункт (e) не врахований в кодексі, однак він відображений в законі про споживачів (Стаття 122.1 споживчого кодексу, яка регулює взаємини між “суб’єкти господарюваннями та споживачами”). Пункт (d) про застосування різних вимог враховано, заборонені дії перелічені в статті 442-6 Комерційного кодексу, однак відповідні справи/порушення не належать до сфери компетенції органу з питань конкуренції. Ці справи передбачають визначення компенсації за порушення встановлених правил. Стаття 420-5 Комерційного кодексу регулює штучно занижені ціни.
Німеччина	Закон проти обмеження конкуренції	Принцип заборони угод, які обмежують конкуренцію, встановлений ст.1 закону, не підкріплюється індикативним переліком заборонених угод (підпункти (a), (b), (c), (d) та (e) другого параграфу ч. 1 Статті 81 Договору ЄС). Незважаючи на це, далі в тексті (§ 20 - Заборона дискримінації, заборона необґрунтованого перешкоджання, та § 21 - заборона бойкоту та інших обмежувальних дій) наводиться опис заборонених дій, який відповідає категоріям заборонених дій (a) та (c) за переліком ч.1 статті 81 Договору ЄС (встановлення (фіксування) цін, застосування різних вимог торгівлі, з наголосом на малих та середніх суб’єкти господарюваннях). У порівнянні із положеннями Договору про заснування Європейського Співтовариства, німецький закон також встановлює (щонайменше формально) нові категорії заборонених дій, а саме: обмеження щодо членства у професійних організаціях, бойкоту, відмови від купівлі або продажу.
Ірландія	Закон про конкуренцію 2002 року	Заборона узгоджених дій у підпункті (1) Розділу 4 чітко відображає положення Договору ЄС.
Нідерланди	Закон від 22.05.97 щодо нових правил економічної конкуренції (у редакції від 1 серпня 2004 р.)	Розділ 6 голландського закону встановлює заборону антиконкурентних угод, однак не містить жодних індикативних переліків заборонених дій.
Великобританія	Закон про конкуренцію 1998 р.	В розділі 2 закону наведений перелік заборонених угод, який чітко відображає положення Договору ЄС.

Додаток III

Відмінності національного законодавства нових держав - членів ЄС та країн – кандидатів, які стосуються виключень із заборони узгоджених дій

Правова база

Частина 3 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства визначає, що

Положення пункту 1 можуть, однак, не застосовуватися у випадках:

- будь-якої угоди або категорії угод між сторонами;
- будь-якого рішення чи категорій рішень, прийнятих об'єднаннями суб'єктів господарювання;
- будь-якою картельною практикою, які сприяють поліпшенню виробництва та розподілу продукції, спричиняють технічний та економічний прогрес, надаючи при цьому споживачам справедливу частку вигоди, і, які:
 - (a) не накладають на суб'єкти господарювання таких обмежень, які не є необхідними для досягнення цих цілей;
 - (b) не надають суб'єктам господарюванням можливості усунення конкуренції стосовно значної частини даних продуктів.

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998, із змінами 2003 року	<p>Виключення із заборони Стаття 13 “(1) У випадку надання дозволу Комісією, виключення від заборони, яка встановлена у параграфі (1) Статті 9, може бути передбачене для домовленості, рішення або узгоджених дій, які сприяють збільшенню або поліпшенню виробництва товарів та надання послуг, або сприяють технічному та економічному прогресу, забезпечуючи справедливу частку відповідних вигод для споживачів, та яке не: 1. накладають на відповідні суб’єкти господарювання обмеження, які не є необхідними для досягнення визначених цілей, та 2. не надають цим суб’єкти господарюванням можливості усунення конкуренції у значній частині відповідного ринку. (2) Комісія може звільнити від заборони, про яку йдеться у Статті 9, домовленості, рішення та узгоджені дії малих та середніх суб’єктів господарювання, якщо вони призводять до підвищення конкурентноздатності”.</p> <p>Групове (блокове)виключення Стаття 14. “(1) Комісія може ухвалити рішення про те, що заборона, передбачена у параграфі (1) Статті 9, не буде поширюватися на деякі категорії контрактів, які задовольнятимуть вимогам параграфу (1) Статті 13. (2) рішення, про яке йдеться у параграфі (1), набуватиме чинності з моменту його публікації в офіційному урядовому друкованому органі. (3) В своєму рішенні щодо блокового виключення від заборони Статті 9 (параграф (1)), Комісія має визначити терміни та умови, які можуть містити відповідні контракти, а також ті терміни та умови, застосування яких не дозволяється. (4) Рішенням, про яке йдеться в параграфі (1), може бути передбачено, що заборона, встановлена відповідно до параграфу (1) Статті 9, не поширюватиметься на контракти, які укладені до набуття чинності цим рішенням, у разі, якщо протягом 3 місяців вони будуть приведені у відповідність вимогам, наведеним в рішенні Комісії, та якщо Комісія була заздалегідь проінформована про внесені модифікації”.</p> <p>Корегування загальних умов Стаття 15 “(1) Суб’єкти господарювання, які пропонують укладення ідентичних контрактів, які містять загальні умови, може заздалегідь скорегувати ці загальні умови, за умови, що вони не обмежують вільне ціноутворення та інші умови торгівлі, та не впливають негативно на інтереси споживачів. (2) Вирівнювання загальних умов буде дозволено тільки у випадку надання дозволу Комісією, крім випадків, коли вирівнювання може бути дозволено компетентним органом, який здійснює регулювання та контроль. (...) дозвіл буде наданий протягом двох місяців після подання суб’єкт господарюванням прохання відповідно до параграфу (1)”.</p>

Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 року	<p>Стаття 10 закону значною мірою відтворює частину 3 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства</p> <p>Групові виключення Стаття 11</p> <p><i>“(1) правила, встановлені у параграфі (1) Статті 10 цього Закону щодо групових виключень поширюються на наступні категорії угод:</i></p> <ol style="list-style-type: none"><i>1. угоди між суб'єктами господарювання, які не діють на тому ж самому рівні виробництва або дистрибуції, та зокрема, угоди про ексклюзивну дистрибуцію, селективну дистрибуцію, ексклюзивні закупівлі та франчайзинг;</i><i>2. угоди між суб'єктами господарювання, які діють на тому ж самому рівні виробництва або дистрибуції та, зокрема, угоди про спільні дослідження та розробки, угоди про спеціалізацію;</i><i>3. угоди про передачу технологій, ліцензійні угоди та про передачу ноу-хау;</i><i>4. угоди про дистрибуцію та обслуговування самохідних транспортних засобів, та</i><i>5. страхові домовленості.</i> <p><i>(2) правила, про які йдеться у параграфі (1) цієї Статті, встановлюють наступне:</i></p> <ol style="list-style-type: none"><i>1. положення, які обов'язково повинні міститись в таких угодах;</i><i>2. обмеження або умови, які такі угоди не повинні містити у жодному випадку;</i><i>3. інші положення, яким ці угоди повинні відповідати.</i> <p><i>(3) Подання заяв до Відомства для погодження угод, які задовольняють умовам Статті 10 Закону, для оцінки на предмет індивідуального виключення відповідно із Статтею 12 цього Закону не потребується.</i></p> <p><i>(4) Відомство може ex officio (офіційно) ініціювати провадження справи з метою оцінки відповідності окремої угоди, визначеної у параграфі (3) Статті, якщо Відомство дійде висновку, що така окрема домовленість, індивідуально або з урахуванням сукупного/кумулятивний ефекту з іншими подібними угодами на відповідному ринку, не відповідає умовам Статті 10 цього Закону.”</i></p>
----------	--	---

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 про захист конкуренції, з останніми змінами внесеними законом від 4 квітня 2007 року	Стаття 3(4) повністю відтворює частину 3 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства. Стаття 4 посилається на “Блокові виключення співтовариства” (походить від законодавства ЄС) та на можливі інші блокові виключення, передбачені Відомством.
Естонія	Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 р., включно із змінами та доповненнями, внесеними до травня 2005 року.	<p>§ 4 (2) посилається на загальне виключення, яке поширюється на сільськогосподарське виробництво: “Пункти (1, 2 –6) цього розділу не поширюються на угоди та дії сільськогосподарських виробників, або на рішення, які приймаються об’єднаннями сільськогосподарських виробників щодо виробництва або продажу сільськогосподарської продукції або спільного використання засобів виробництва за умови, що такі домовленості, дії або рішення не обмежують конкуренцію значною мірою”.</p> <p>§ 6. Виключення “(1) заборона, встановлена підпунктом 4(1) цього Закону, не застосовується угод, діяльності або рішень, які: 1) сприяють поліпшенню виробництва або дистрибуції товарів, або технічному чи економічному прогресу, захисту навколишнього середовища, і при цьому забезпечуючи отримання справедливої частки відповідних вигод споживачами; 2) не накладає на суб’єкт господарювання, який приєднується до угоди, або до узгоджених дій, або приймає відповідні рішення, жодних обмежень, яке не є необхідними для досягнення цілей, визначених в частині 1) цього підпункту; 3) не надає суб’єктам господарювання, які приєднуються до угоди, беруть участь в узгоджених діях або приймають рішення, можливості для усунення конкуренція у значній частині відповідного товарного ринку. (2) Суб’єкт господарювання, який скористався умовами цього розділу, зобов’язаний навести докази дотримання ним всіх вимог, визначених у пункті (1) цього розділу”.</p> <p>§ 7. Групові (блокові) виключення: “(1) Блокове виключення – це загальний дозвіл, наданий регламентом Уряду Республіки навимогу Міністра економіки та комунікацій, певної категорії угод або певної категорії узгоджених дій або певної категорії рішень, які задовольняють вимогам § 6 Закону, та обмежують, або можуть обмежувати, конкуренцію. (2) Блокове виключення надається на визначений строк та може встановлювати: 1) назву категорії угод, дій або рішень, на які поширюється блокове виключення; 2) обмеження або умови, які не повинні міститися в таких угодах, діях або в рішеннях; 3) умови, які мають обов’язково включатися до таких домовленостей, дій або рішень, та умови, які можуть включатися до таких домовленостей, діяльності або рішень; 4) інші умови, яким повинні відповідати ці угоди, дії або рішення”.</p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Угорщина	Закон про конкуренцію від 25 червня 1996, із змінами, внесеними до 1 січня 2007 року	<p>Стаття 16 “Деякі категорії угод можуть бути звільнені від заборони Статті 11 положеннями, ухваленими Урядом. Уряд може ухвалити положення про групові виключення з урахуванням положень Статті 17 Закону.”</p> <p>Стаття 16/A(1) “групове виключення із заборони не поширюється на обмежувальні антиконкурентні угоди, які, внаслідок сукупного/кумулятивного впливу цих та інших подібних угод на відповідний ринок, не задовольняють вимогам, передбаченим Статтею 17”.</p> <p>Стаття 17 “Угоди, визначені у Статті 11, не будуть заборонені за умови, що вони: а) сприяють більш раціональній організації виробництва або дистрибуції, сприяють технічному або економічному прогресу, або підвищенню конкурентноздатності, або захисту навколишнього середовища; б) дозволяють споживачам отримувати справедливую частку відповідних вигод; в) пов’язане з ними обмеження або усунення конкуренції не перевищує розміру, необхідного для досягнення спільних економічно обґрунтованих цілей; г) не створюють можливості для усунення конкуренції у значній частині відповідного товарного ринку”.</p>
Латвія	Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 року, із змінами, внесеними законом від 22 квітня 2004р.	<p>Розділ 11(2) “Рада з питань конкуренції може дозволити угоду, або дозволити під певну умову на визначений період часу, якщо відповідно до процедури, встановленої Кабінетом міністрів, відповідний учасник ринку подав Раді з питань конкуренції заяву про угоду, і якщо буде визначено, що вона сприяє розвитку виробництва або продажу товарів, або ж економічному прогресу, та є вигідною для споживачів, і крім того того, така угода: 1) не накладає на відповідних учасників ринку обмежень, які не є необхідними для досягнення цих цілей; та 2) не створює можливості для усунення конкуренції у значній частині відповідного ринку”</p>
Литва	Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 року із змінами внесеними за законом від 15 квітня 2004 року	<p>Стаття 6. Виключення “1. Стаття 5 Закону не поширюється на угоду, яка сприяє технічному або економічному прогресу або сприяє розвитку виробництва або дистрибуції товарів, та у такий спосіб створює умови для отримання додаткових вигод споживачами, а також якщо: 1) ця угода не встановлює обмежень на діяльність сторін, які не є необхідними для досягнення цілей, про які йдеться в цій статті; 2) ця угода не дозволяє сторонам угоди обмежувати конкуренцію у значній частині відповідного ринку. 2. Домовленість, яка відповідає термінам та умовам параграфу 1 цієї статті, набуває чинності з моменту її укладення (ab initio) без будь-якого попереднього рішення Ради з питань конкуренції. У випадку яких-небудь суперечок стосовно відповідності цієї угоди положенням параграфу 1 цієї статті, обов’язок доведення такої відповідності покладається на ту сторону угоди, яка отримує вигоду від засто сування виключення. 3. Рада з питань конкуренції має право затверджувати регламенти та визначати групи угод, а також умови, за яких ці угоди будуть вважатися такими, що задовольняють вимоги параграфу 1 цієї статті.”</p>

Польща	Закон від 16 лютого 2007 року про конкуренцію та захист споживачів	<p>Стаття 8.</p> <p><i>“1. Заборона на угоди, про яку йдеться у Статті 6, параграф 1, не поширюється на угоди, які:</i></p> <ol style="list-style-type: none"><i>1) сприяють розвитку виробництва, дистрибуції товарів або технічному та економічному прогресу;</i><i>2) забезпечують покупцям або користувачам справедливу частку відповідних вигод;</i><i>3) не створюють для суб'єктів господарювання перешкود, які не є незамінними для досягнення цих цілей;</i><i>4) не надають таким суб'єктам господарювання можливості усунути конкуренцію на відповідному ринку у значній частині товарного ринку.</i> <p><i>2. Обов'язок доведення існування обставин, про які йдеться у параграфі 1, покладається на відповідне суб'єкт господарювання.</i></p> <p><i>3. Рада міністрів може, шляхом затвердження регламенту, звільнити від заборони, про яку йдеться у Статті 6, параграф 1, деякі види угод, які задовольняють умовам параграфу 1, з врахуванням вигоди від реалізації таких видів угод. У відповідному регламенті Рада міністрів може встановлювати:</i></p> <ol style="list-style-type: none"><i>1) умови, за яких угода може бути звільнена від заборони;</i><i>2) норми, існування яких в угоді означатиме порушення вимог статті 6;</i><i>3) період, протягом якого діятиме відповідне виключення,</i> <p><i>а також може визначити норми, використання яких в угоді не буде вважатися порушенням вимог статті 6.”</i></p>
--------	--	--

<p>Румунія</p>	<p>Закон про конкуренцію № 21/1996, в останнє змінений у 2004 р.</p>	<p>Стаття 5</p> <p><i>“(2) Угоди, рішення об’єднань суб’єктів господарювання або узгоджені дії, можуть бути звільнені від заборони, встановленої параграфом 1, якщо умови, перелічені у параграфах (а)-(d) та одна з умов, перелічених в параграфі (е) задовольняються сукупно, наступним чином:</i></p> <p><i>а) позитивні наслідки переважають негативні наслідки, або є достатніми, щоб компенсувати обмеження конкуренції, спричинене відповідними домовленостями або рішеннями об’єднань суб’єктів господарювання, або ж їх узгодженими діями;</i></p> <p><i>б) клієнти або споживачі отримують відповідну вигоду, через реалізацію сторонами відповідних угод, рішень, прийнятих об’єднаннями суб’єктів господарювання, або узгоджених дій;</i></p> <p><i>с) можливе обмеження конкуренції є критично важливим для отримання очікуваних переваг, та відповідна угода, рішення об’єднань суб’єктів господарювання або узгоджені дії не створюють для сторін обмежень, які не є необхідними для досягнення цілей, зазначених в пункті е);</i></p> <p><i>д) відповідна угода або рішення об’єднання суб’єктів господарювання, або їх узгоджені дії, не дозволяють суб’єктам господарювання або їх об’єднанням усунути конкуренцію в значній частині відповідного ринку товарів або послуг;</i></p> <p><i>е) угода або рішення прийняте об’єднанням суб’єктів господарювання, або відповідні узгоджені дії сприяють, або можуть сприяти:</i></p> <p><i>1. розвитку виробництва або дистрибуції товарів, виконанню робіт або наданню послуг;</i></p> <p><i>2. сприяння технічному або економічному прогресу, підвищенню якості товарів або послуг;</i></p> <p><i>3. консолідації конкурентної позиції малих та середніх суб’єктів господарювання на вітчизняному ринку;</i></p> <p><i>4. значному зниженню, у довгостроковій перспективі, цін для споживачів.</i></p> <p><i>(3) виключення, передбачені в пункті (2), надаються рішенням Ради з питань конкуренції для індивідуальних угод, рішень об’єднань суб’єктів господарювання або узгоджених дій, та через регламенти Ради з питань конкуренції у випадку групових виключень рішень. Суб’єкти господарювання або об’єднання суб’єктів господарювання можуть звертатися до Ради з питань конкуренції з проханням надати індивідуальне виключення, і при цьому вони мають довести, що умови параграфу (2) ними виконані; порядок подання заяви про надання індивідуального виключення, граничні строки, інформація, яку необхідно подати, період дії рішення про виключення та умови індивідуального виключення встановлюються Радою з питань конкуренції у відповідних регламентах та настановах/рекомендаціях.</i></p> <p><i>(4) Категорії угод, рішень об’єднань суб’єктів господарювання або узгоджених дій, що звільнені від заборони згідно їх вимогами параграфу (1), а також критерії та умови належності до відповідних категорій, визначаються Радою з питань регулювання конкуренції.”</i></p>
<p>Республіка Словаччина</p>	<p>Закон від 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, в останнє змінений у 2004 р.</p>	<p>Стаття 6 (3) відображає текст частини 3 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства</p> <p>Стаття 6</p> <p><i>“(4) заборона відповідно до Статті 4 не поширюватиметься на групи обмежувальних угод, що не впливають на торгівлю між державами - членами ЄС, метою або наслідком яких є, або може бути обмеження конкуренції на внутрішньому ринку, та які задовольняють умовам виключення із заборони відповідно до спеціального законодавства. (посилання на групові виключення в законодавстві Європейського Співтовариства)</i></p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

		<p>(5) Відомство ухвалює рішення про те, що виключення із заборони згідно із параграфом 4, не поширюється на обмежувальні угоди, якщо вони задовольняють умовам за яких Комісія може відмінити правило виключення із заборони відповідності із спеціальним законодавством, якщо така обмежувальна угода, задовольняє умовам виключення із заборони.</p> <p>(6) Відомство може вимагати від суб'єктів господарювання довести, що їх обмежувальна угода, задовольняє умовам, визначеним у параграфах 1, 3 або 4.”</p>
Словенія	Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)	<p>Стаття 5(3) відображає текст Статті 81(3) Договору про заснування Європейського Співтовариства</p> <p>Стаття 9 (блокові виключення)</p> <p>“(1) Уряд своєю постановою визначає категорії угод, про які йдеться в першому параграфі статті 5 і які задовольняють вимогам третього параграфу статті 5.</p> <p>(2) постанова, про яку йдеться у попередньому параграфі, має визначити категорії угод, на які вона поширюватиметься, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обмеження або договірні положення, які є дозволеними (або недозволеними) для включення в такі угоди; • положення договорів, які обов'язково повинні бути в угоді; • інші обов'язкові умови. <p>(3) ця постанова регулює, зокрема, наступні категорії угод:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ліцензійні контракти; • контракти на використання інших прав промислової власності; • ноу-хау угоди; • інші контракти на передачу технологій; • контракти на дослідження та розробки; • контракти про спеціалізацію; • контракти на дистрибуцію; • франчайзинг контракти; • ексклюзивні закупівельні контракти; • спільні контракти. <p>(4) Контракти, які відповідають вимогам, визначеним у постанові про блокові виключення, не підлягають погодженню для отримання рішення про індивідуальне виключення.</p> <p>(5) Якщо наслідки індивідуальної домовленості є несумісними з положеннями третього параграфу Статті 5, Офіс може застосувати процедуру, передбачену частиною VI цього Закону для скасування права на блокове виключення.”</p> <p>Стаття 61 (Групові виключення та форма погодження концентрації)</p> <p>“ Уряд ухвалює регламент протягом 6 місяців після набуття чинності цим Законом та визначає категорії угод, про які йдеться у першому параграфі статті 5 за умов, визначених у третьому параграфі статті 5, а також зміст та форму заяви на концентрацію”.</p>

Додаток IV

Відмінності національного законодавства давніх держав-членів ЄС щодо застосування виключень

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Бельгія	Закон від 10 червня 2006 року про захист економічної конкуренції	<p>Критерії виключень Виключення, передбачені частиною 3 Статті 81 Договору ЄС, відображені у статті 3 закону. Крім сприяння розвитку виробництва або дистрибуції товарів, або технічному чи економічному прогресу, цей закон також враховує заходи, які дозволяють посилити конкурентноздатність малих та середніх суб'єктів господарювання на внутрішньому або міжнародному ринку.</p> <p>Групові виключення Стаття 5 закону щодо застосування групових виключень в ЄС доповнено положеннями статті 50, які визначають умови надання внутрішніх групових виключень, зміст та тривалість таких виключень (ті ж самі вимоги, що передбачені Регламентом Ради, які уповноважують Європейську Комісію ухвалювати групові виключення).</p>
Франція	Комерційний кодекс (Стаття L. 420-4)	<p>Критерії для виключення Обґрунтування виключень відбувається на основі таких критеріїв, як економічний прогрес та відповідна справедлива частка відповідних вигод для споживачів. Створення нових робочих місць, або збереження рівня зайнятості також вважаються економічним прогресом. Закон безпосередньо не посиляється на розвиток виробництва або дистрибуції товарів та сприяння технічному прогресу, однак передбачає конкретні виключення для фермерських організацій. Узгоджені дії щодо обсягу, якості, маркування та цін сільськогосподарської продукції дозволяються у тому обсязі, у якому вони відповідають завданню забезпечення прогресу. Інші виключення можуть виникати в результаті прямого застосування конкретних законодавчих актів.</p> <p>Групові виключення Групові виключення, мета яких, зокрема, полягає в поліпшенні роботи малих та середніх суб'єктів господарювання, можуть бути затверджені декретом.</p>
Німеччина	Закон проти обмеження конкуренції	<p>Критерії для виключень Угоди, що підлягають виключенню згідно § 2 цього Закону, є тими ж самими, що перелічені у Договорі ЄС.</p> <p>Групові виключення Групові виключення ЄС застосовуються <i>mutatis mutandis</i>. “Це також поширюється на випадки, коли угоди, рішення та дії, зазначені в ньому, є несумісними з огляду на їх вплив на торгівлю між державами - членами ЄС (§ 2.2 Закону).”</p>
Ірландія	Закон про конкуренцію 2002 року	<p>Критерії надання виключень Критерії для виключень, наведені у ч 5 Розділу 4 Закону, є тими ж самими, що і критерії, наведені у ч. 3 статті 81 Договору ЄС.</p> <p>Групові виключення Розділ 4 (3) “ Конкуренційний орган може у письмовій формі визначити, що на його думку певна категорія угод, рішень або узгоджених дій відповідає умовам підпункту (5); така декларація може бути відкликана цим органом, якщо він дійде висновку, що відповідна категорія більше не відповідає цим вимогам”</p>

<p>Нідерланди</p>	<p>Закон від 22 травня 1997 р. встановлює нові правила щодо економічної конкуренції (у редакції від 1 серпня 2004 року)</p>	<p>Критерії для виключень</p> <p>В частині 3 розділу 6 Закону наведені критерії надання виключень, які є тими ж самими, що і критерії частини 3 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства.</p> <p>Групові виключення</p> <p>В частині 1 Розділу 15 Закону передбачено, що внутрішні групові виключення можуть затверджуватися наказом Ради з питань конкуренції на умовах, які є точним відтворенням критеріїв, наведених в частині 3 Статті 81 Договору ЄС.</p> <p>Інші виключення, пов'язані з виконанням спеціальних завдань</p> <p>Розділ 11 “ч.1 Розділу 6 поширюється на домовленості, рішення або дії, які стосуються щонайменше одного суб'єкта господарювання або асоціації суб'єктів господарювання, які надають послуги загального економічного інтересу, уповноважені законом або адміністративним органом, тільки в частині, в якій застосування зазначеного розділу не заважатиме виконувати спеціальне завдання, поставлене перед таким суб'єктом господарювання або асоціацією суб'єктів господарювання”.</p>
<p>Сполучене Королівство Великобританії</p>	<p>Закон про конкуренцію 1998 р.</p>	<p>Критерії для виключень</p> <p>В критерії для виключень в розділі 2 Закону, є такими ж, що і в ч.3 Статті 81 Договору ЄС. Термін «товарів» не був включений для забезпечення сумісності з практикою Європейської Комісії у зв'язку з частиною 3 Статті 81, оскільки законодавство ЄС також поширюється і на послуги.</p> <p>Розділ 9 цього Закону стосовно критеріїв надання індивідуальних та блокових виключень віддзеркалює частину 3 Статті 81 Договору про заснування Європейського Співтовариства (термін “товари” також був вилучений).</p> <p>Внутрішні групові виключення</p> <p>Державний секретар може, спираючись на рекомендації Управління чесної комерції, дозволити внутрішні групові виключення, із зазначенням конкретних категорій угод, які Управління вважатиме такими, що можуть бути виключені із заборони Глави I відповідно до частини 1 розділу 9. На практиці орган з питань конкуренції цим правом не користується.</p> <p>Виключення, паралельні по відношенню до блокових виключень ЄС</p> <p>Якщо певна угода не впливає на торгівлю між державами – членами ЄС, однак якщо б на цю угоду поширювалася дія регламенту ЄС про блокові виключення у разі якщо ця угода впливала би на торгівлю між державами - членами ЄС, то така угода виграє від “паралельного виключення”.</p>

Додаток V

Відмінності національного законодавства держав-нових членів ЄС та країн – кандидатів щодо погодження узгоджених дій та обмежувальних угод

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998, в останнє змінений відповідно до закону № 107/2003	<p>Погодження (подання заяв)</p> <p>Стаття 11 <i>“(1) Суб’єкти господарювання можуть інформувати Комісію про існування угод, рішень або узгоджених дій, про які йдеться у параграфі (1) статті 9, протягом тридцяти днів після дати їх укладення, прийняття або застосування.</i></p> <p><i>(2) заява відповідно до параграфу (1) повинна містити інформацію про:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. суб’єкта господарювання, що беруть участь;</i> <i>2. правову форму угоди або рішення, або тип узгоджених дій;</i> <i>3. сукупну частку суб’єктів господарювання – учасників відповідного ринку.</i> <p><i>(3) заява повинна містити вимоги щодо виключення із заборони на підставі статті 13.”</i></p> <p>Проведення оцінки угод, рішень або узгоджених дій</p> <p>Стаття 12 <i>“(1) Протягом двох місяців після отримання заяви, Комісія приймає рішення, у якому вона встановлює:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. відсутність підстав для застосування заборони, про яку йдеться у Статті 9;</i> <i>2. заборону відповідної угоди, рішення або узгоджених дій.</i> <p><i>(2) До отримання рішення Комісії відповідно до параграфу 1, будь-які фактичні або юридичні дії стосовно угоди про яку йдеться у заяві, є заборонені.”</i></p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 року	<p>Стаття 11</p> <p><i>“(3) Угоди, які задовольняють умовам, визначеним у статті 10 Закону, не потрібно погоджувати із Відомством для індивідуального виключення відповідно до статті 12 Закону</i></p> <p><i>(4) Відомство може ex officio (офіційно) порушити справу з метою оцінки відповідності конкретної угоди, відповідно із параграфом (3) цієї статті, якщо Відомство дійде висновку, що така окрема угода, або у її сукупності з іншими подібними угодами на відповідному ринку, не відповідає умовам, визначеним Статтею 10 цього Закону”</i></p> <p>Стаття 12</p> <p><i>“(1) На прохання сторін угоди, про яку йдеться, Відомство може прийняти рішення про надання індивідуального виключення від застосування норми параграфу (1) Статті 9 цього Закону, якщо відповідна конкретна домовленість задовольняє умови, визначені у параграфі (1) Статті 10 цього Закону.</i></p> <p><i>(2) Відомство приймає рішення про надання виключення, про яке йдеться у параграфі (1) цієї Статті, на обмежений період часу, який, як правило, не може перевищувати п'яти років”.</i></p>
Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 про захист конкуренції, в останнє змінений відповідно до закону від 4 квітня 2007 року	Закон не передбачає подання заяв на індивідуальні виключення. Закон вказує лише на можливість позбавлення переваги групових виключень.
Естонія	Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 р., включаючи зміни та доповнення, внесені до травня 2005 року	Оскільки закон не встановлює процедур щодо надання індивідуальних виключень, застосовуються тільки групові виключення.
Угорщина	Закон про конкуренцію від 25 червня 1996, із змінами, внесеними до 1 січня 2007 року	<p>Оскільки закон не встановлює процедур щодо надання індивідуальних виключень, застосовуються тільки групові виключення.</p> <p>Стаття 20</p> <p><i>“ обов'язок доведення того, що угода підпадає під виключення із заборони відповідно до Статті 16 або статті 17, покладається на особу, яка отримує вигоду від такого виключення.”</i></p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Латвія	Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 р., із змінами внесеними законом від 22 квітня 2004 р.	Здається індивідуальні виключення/висновки (повноваження Ради з питань конкуренції щодо аналізу поданих заяв) передбачені паралельно з груповими виключеннями.
Литва	Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 р., із змінами внесеними законом від 15 квітня 2004 р.	В останній редакції закону не передбачена система подання заяв та отримання дозволу на індивідуальні виключення. Закон вказує лише на можливість позбавлення переваг групових виключень.
Польща	Закон від 16 лютого 2007 року про конкуренцію та захист споживачів	Закон не передбачає подання заяв угод або надання виключення. Обов'язок доведення того, що угоди задовольняють умовам виключення покладається на зацікавлених суб'єктів господарювання.
Румунія	Закон про конкуренцію № 21/1996, в останнє змінений у 2004 р.	Стаття 5 “ <i>(5) Угоди або рішення об'єднань суб'єктів господарювання, або узгоджені дії, які належать до будь-якої категорії, звільненої від дії положень параграфу (1), вважаються чинними, без вимоги подавати заяву або отримати рішення Ради з питань конкуренції. Суб'єкти господарювання або об'єднання суб'єктів господарювання, які претендують на групове виключення, повинні довести, що вони задовольняють умовам та критеріям, визначеним у параграфах (3) та (4)</i> ”.
Республіка Словаччина	Закон № 136/2001 of 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, в останнє змінений у 2004 р.	Стаття 6 “ <i>(6) Компетентний орган може запропонувати суб'єктам господарюванням довести, що їх домовленість, яка обмежує конкуренцію, задовольняє умовам, визначеним у параграфах 1, 3 або 4.</i> <i>(7) Суб'єкти господарювання можуть звернутися до компетентного органу з проханням надати висновок щодо того, чи обмежує конкуренцію їх проект угоди або проект рішення об'єднання суб'єктів господарювання. Для цього компетентний орган не повинен оцінювати проект домовленості між суб'єктами господарюваннями або проект рішення об'єднання суб'єктів господарювання відповідно до параграфів 1, 3 або 4. Компетентний орган має надати свій висновок протягом 30 робочих днів починаючи з дати отримання заяви; у складних випадках такий висновок надається протягом 60 робочих днів.</i> ”
Словенія	Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)	Через зміни та доповнення, внесені у 2004 році, положення закону щодо надання негативного рішення або індивідуального виключення були скасовані.

Додаток VI

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн – кандидатів, пов'язані із визначенням зловживання домінуючим положенням

Правова база

Стаття 82 Договору про заснування Європейського Співтовариства:

Будь-які зловживання з боку одного чи кількох суб'єктів господарювання своїм домінуючим становищем на спільному ринку або на значній його частині забороняються як несумісні зі спільним ринком, оскільки це може негативно позначитися на торгівлі між Державами-членами.

Суть подібних зловживань може полягати, зокрема, в:

- (a) прямому чи опосередкованому нав'язуванні несправедливих цін купівлі чи продажу та інших несправедливих умов торгівлі;
- (b) обмеженні виробництва, ринків і технічного розвитку на шкоду потреб споживача;
- (c) застосуванні нерівноцінних умов при укладанні рівноцінних угод з іншими торговельними партнерами, що ставить їх у конкурентно невігідну позицію;

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998 р. в останнє змінений законом № 107/2003	<p><i>Стаття 17:</i>“(1) положення суб’єктів господарювання, яке, з огляду на їх частку ринку, фінансові ресурси, можливості доступу на ринок, рівень технології та економічні зв’язки з іншими суб’єктами господарюваннями, може перешкоджати конкуренції на відповідному ринку, оскільки ввін є незалежним від його конкурентів, постачальників або замовників, і є домінуючим. (2) суб’єкт господарювання вважатиметься таким, що має домінуюче положення, якщо він має частку більшу ніж 35 відсотків відповідного ринку, якщо не задовольняються вимоги, передбачені у параграфі (1)”.</p> <p><i>Стаття 18</i> Заборона зловживання домінуючим положенням визначається у тих самих термінах, що і в Договорі ЄС. Незважаючи на це, до переліку випадків ч.5 статті 18 закону віднесене наступне: “необґрунтоване припинення довготривалих торговельних стосунків або невинуватна відмова укласти угоду незважаючи на наявність необхідних умов для виробництва або постачання”</p>
Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 року	Визначення зловживання домінуючим положенням (Стаття 16) те ж саме, що і у Договорі про заснування Європейського Співтовариства
Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 року про захист конкуренції, в останнє змінений відповідно до закону від 4 квітня 2007 року	<p>Стаття 10 (3) передбачає спростовну презумпцію зловживання домінуючим положенням: “Якщо протилежне не буде доведено з допомогою індексів відповідно до параграфу 2 вище, суб’єкт господарювання або суб’єкти господарювання, які домінують сукупно, будуть вважатися такими, що не мають домінуючого положення, якщо його/їх частка на відповідному ринку, яка була досягнута протягом відповідного періоду, не перевищує 40%”.</p> <p>ч. 1 Статті 11 передбачає детальніші умови ніж ті, що визначені у Договорі ЄС . Зокрема, встановлена заборона (п. “а” ч.1 статті 11) “пряме або опосередковане застосування нечесних умов до угод з іншими учасниками ринку, зокрема затвердження показників, які на час укладання контракту були очевидно неадекватними у порівнянні із зустрічними показниками” та (п. “d” ч.1 статті 11) “припинення або обмеження виробництва, помтавки або досліджень та розробок, що завдали шкоди інтересам споживачів”.</p> <p>Крім цього, ч.1 Статті 11 визначає нові категорії заборонених дій: “e) підтримання несправедливо низької ціни пропозиції або продажу товарів яке має, або може мати результатом викривлення умов конкуренції, f) відмова надати іншим суб’єктам господарювання доступ, за розумну компенсацію, до мережі або до мереж дистрибуції, або інших об’єктів інфраструктури, які знаходяться у власності, у користуванні чи на інших підставах у домінуючого суб’єкта господарювання, якщо такі інші суб’єкти господарювання не мають можливості, через правові чи інші причини, діяти на тому ж ринку де діють домінуючі суб’єкти господарювання без спільного користування цими об’єктами, і якщо домінуючі суб’єкти господарювання не можуть довести, що таке спільне користування є неможливим через виробничі або інші причини, або від них не можна отримати у нормальний спосіб згоду на користування; те ж саме пропорційно застосовується також і до відмови надання доступу, за розуму компенсацію, іншим суб’єктам господарювання, використання об’єктів інтелектуальної власності, доступу до мереж у власності або у користуванні, чи на інших правових підставах удомінуючих суб’єктів господарюваннями, якщо таке використання є необхідним для конкуренції на тому ж самому ринку, де діє домінуючий суб’єкт господарювання, або на будь-якому іншому ринку”.</p>

<p>Естонія</p>	<p>Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 р., із змінами та доповненнями, внесеними до травня 2005 року</p>	<p>§ 13. Суб'єкт господарювання, який має домінуюче положення на ринку <i>“(1) Для цілей закону, дмінуючий суб'єкт господарювання визначається як суб'єкт господарювання або декілька суб'єктів господарювання, які діють на одному/відповідному ринку, і положення якого/яких дозволяє діяти на цьому ринку значною мірою незалежно від конкурентів, постачальників та покупців. Має місце презумпція домінуючого положення суб'єкта господарювання, якщо його долю або припадає щонайменше 40 відсотків обороту на ринку, або якщо декілька суб'єктів господарювання, які діють на тому ж самому ринку, забезпечують щонайменше 40 відсотків обороту на цьому ринку”.</i> <i>(2) Суб'єкти господарювання, які мають спеціальні або ексклюзивні права, або і контролюють важливі об'єкти, визначені у параграфах 14 та 15 цього Закону визнаються суб'єктами господарювання, які мають домінуюче положення”.</i></p> <p>§ 14. Суб'єкт господарювання, яке має спеціальні або ексклюзивні права <i>“(1) Для цілей цього Закону, спеціальні або ексклюзивні права – це права, які надані суб'єктам господарювання державою або місцевими органами влади, і які дозволяють суб'єктам господарювання мати конкурентні переваги перед іншими суб'єктами господарювання на товарному ринку, або бути єдиним суб'єктом господарювання, який діє на відповідному ринку.</i> <i>(2) порядок організації публічних конкурсів для отримання спеціальних або ексклюзивних прав затверджується Урядом Республіки. Якщо законодавство, на основі якого надаються спеціальні або виняткові права, не передбачає процедуру надання спеціальних або ексклюзивних прав, публічні конкурси для отримання таких прав організуються в порядку, затвердженому Урядом Республіки”.</i></p> <p>§ 15. Суб'єкт господарювання, яке контролює важливі інфраструктурні об'єкти <i>“Суб'єкт господарювання вважається таким, що контролює важливі інфраструктурні об'єкти, або має природну монополію, якщо у нього у власності, в управлінні або у користуванні є мережа, інфраструктура або будь-які інші важливі об'єкти, які не можуть бути відтворені або продубльовані іншими особами, або якщо таке відтворення є недоцільним з економічної точки зору, однак без доступу до цих об'єктів, або без існування цих об'єктів, неможливо діяти на відповідному товарному ринку”.</i></p> <p>§ 17. Обмеження видів діяльності суб'єктів господарювання, які має спеціальні або ексклюзивні права або контролюють об'єкти інфраструктури <i>“(1) Державні або місцеві органи влади, які надають спеціальні або ексклюзивні права суб'єктам господарювання, можуть визначати ціни, або інші умови чи обов'язки для таких суб'єктів господарювання з тим, щоб покупці або продавці продукції цього суб'єкта господарювання, не були поставлені у набагато складніше положення порівняно з тим, в якому вони знаходилися б за умов існування конкуренції у відповідній сфері.</i> <i>(2) Державний орган, визначений згідно із законодавством, або призначений Урядом Республіки, або, у випадку суб'єкта господарювання, який контролює об'єкти інфраструктури і надає послуги на території місцевих органів влади, відповідні місцеві органи влади мають право встановлювати обов'язкові ціни, які повинні застосовуватися суб'єктом господарювання, який контролює об'єкти інфраструктури, а також може висунути інші вимоги щодо цього суб'єкта господарювання, з тим щоб покупці або продавці товарів для цього суб'єкта господарювання, не були поставлені у гірше становище, ніж те, у якому б вони знаходилися б за умов конкуренції у відповідній сфері діяльності.</i> <i>(3) Якщо процедура регулювання цін на продукцію суб'єктів господарювання, які мають певні категорії спеціальних чи</i></p>
----------------	--	--

		<p><i>виняткових прав, або контролюють об'єкти інфраструктури, не встановлена спеціальним законодавством, Уряд Республіки може встановити відповідну процедуру.</i></p> <p><i>(4) Якщо процедура регулювання цін на продукцію суб'єктів господарюваннями, які мають певні категорії спеціальних або виняткових прав, або контролюють об'єкти інфраструктури, і які надають послуги на території місцевих органів влади, не була встановлена відповідним законодавством, або якщо відповідна процедура не поширюється на такі суб'єкти господарювання, то місцеві органи влади можуть встановити відповідну процедуру”.</i></p> <p>§ 18. Обов'язки суб'єктів господарювання, які мають спеціальні або ексклюзивні права, або контролюють об'єкти інфраструктури</p> <p><i>“(1) Суб'єкт господарювання, який має спеціальні або ексклюзивні права, або контролює важливі інфраструктурні об'єкти, зобов'язаний:</i></p> <p><i>1) дозволяти іншим суб'єктам господарюванням мати доступ до відповідної мережі, інфраструктурних або інших важливих об'єктів на розумних та недискримінаційних умовах з метою здійснення постачання або продажу товарів;</i></p> <p><i>2) в процесі ведення обліку, чітко відрізняти власну первинну та вторинну діяльності (наприклад виробництво, транспортування, маркетинг та інші види діяльності суб'єкта господарювання), щоб таким чином забезпечити облікову прозорість.</i></p> <p><i>(2) Суб'єкт господарювання, яке має спеціальні або ексклюзивні права, або контролює важливі інфраструктурні об'єкти, може відмовитися та надати іншим суб'єктам господарюванням доступ до мережі, інфраструктури або до інших важливих об'єктів, якщо така відмова буде спиратися на об'єктивні причини, включаючи випадки, коли:</i></p> <p><i>1) є загроза для безпеки та надійності обладнання в мережі, інфраструктурі чи іншого важливими об'єкта, або для ефективності та безпеки функціонування мережі, інфраструктури або об'єкту;</i></p> <p><i>2) є загроза для забезпечення цілісності або взаємозамінюваності мережі, інфраструктури або інших важливих об'єктів;</i></p> <p><i>3) обладнання, яке має бути підключене до мережі, інфраструктури або інших важливих об'єктів, не відповідає чинним технічним стандартам або вимогам;</i></p> <p><i>4) суб'єкт господарювання, що прагне отримати доступ до мережі, не має необхідних технічних та фінансових ресурсів, необхідних для ефективного та надійного надання послуг із застосуванням цієї мережі, інфраструктури або інших важливих об'єктів;</i></p> <p><i>5) суб'єкт господарювання, який прагне отримати доступ до мережі, не має дозволів, передбачених законодавством для здійснення відповідної діяльності;</i></p> <p><i>б) в результаті надання такого доступу не можна буде забезпечити захист відповідної інформації, передбачений законом”.</i></p> <p>§ 16. Зловживання домінуючим положенням</p> <p>Порівняно до положень Договору ЄС, закон додає нові категорії заборонених дій:</p> <p><i>“5) примушення суб'єкта господарювання до здійснення концентрації, підписання угоди, яка обмежує конкуренцію, участь у здійсненні узгоджених дій або у прийнятті рішення, разом з суб'єктом господарюванням або іншою структурою;</i></p> <p><i>б) невиправдана відмова продати або купити товар;</i></p> <p><i>7) невиконання суб'єктом господарюванням, що має спеціальні або ексклюзивні права, або контролює об'єкти інфраструктури, обов'язків, визначених в пункті 18 (1) 1) цього Закону.”</i></p>
--	--	---

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Угорщина	Закон про конкуренцію від 25 червня 1996 року, із змінами, внесеними до січня 2007 року	<p>Перелік ситуацій, які мають вважатися зловживанням домінуючим положенням відповідно до статті 21 цього закону є детальнішим, ніж у Договорі ЄС:</p> <p><i>“a) у ділових стосунках, включаючи застосування стандартних контрактних умов – встановлювати несправедливу ціну купівлі або продажу, або встановлювати у будь-якій іншій спосіб невинуваті переваги, або примушувати іншу сторону погодитися на невігідні умови;</i></p> <p><i>b) обмеження виробництва, дистрибуції або технічного прогресу із заподіянням шкоди інтересам споживачів;</i></p> <p><i>f) пов’язувати постачання або прийом товарів із поставкою або прийомом інших товарів, пов’язувати укладання контрактів із виконанням обов’язків, які, за своєю природою або за комерційним призначенням, не пов’язані із предметом відповідних контрактів;”</i></p> <p>Нові категорії заборонених дій, або поширення категорій, зазначених у Договорі про заснування Європейського Співтовариства:</p> <p><i>“c) відмовити, без обґрунтування, у створенні або підтриманні ділових стосунків, які б відповідали виду операції;</i></p> <p><i>d) впливати на ділові рішення іншої сторони з метою отримання безпідставних переваг;</i></p> <p><i>e) вилучення, без обґрунтування, товарів з обігу, або вилучення товарів з торгівлі до підвищення цін або з метою підвищення цін, або ж дії у будь-якій іншій манері, які можуть створити невинуваті переваги або конкурентні перешкоди;</i></p> <p><i>h) встановлення дуже низьких цін, які не спричинені підвищенням ефективності порівняно до конкурентів, та які мають витиснути конкурентів з відповідного ринку або ускладнити їх появу на цьому ринку;”</i></p> <p><i>i) ускладнювати, без обґрунтування, вступ до ринку в будь-якій іншій спосіб; або</i></p> <p><i>j) створювати, без обґрунтування, несприятливі ринкові умови для конкурентів, або впливати на їх ділові рішення з метою отримання невинуватих переваг.</i></p> <p>Закон також встановлює наступні критерії для оцінки:</p> <p>Стаття 22 (2) <i>“З метою визначення існування домінуючого положення, слід приймати до уваги наступні фактори, зокрема:</i></p> <p><i>a) вартість та ризик, пов’язаний із вступом та виходом з відповідного ринку, а також технічні, економічні та правові умови, які мають бути задоволені;</i></p> <p><i>b) майновий стан, фінансовий стан та прибутковість суб’єкти господарювання або групи суб’єктів господарювання (ч 2. Статті 15), та тенденції їх розвитку;</i></p> <p><i>c) структура відповідного ринку, відносні частки ринку, поведінка учасників ринку та економічний вплив суб’єкти господарювання або групи суб’єктів господарювання на розвиток ринку”.</i></p>
Латвія	Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 р., із змінами внесеними за законом від 22 квітня 2004 р.	<p>Перелік ситуацій, які мають вважатися зловживанням домінуючим положенням за цим законом, є детальнішим, ніж у Договорі про заснування Європейського Співтовариства. Згідно із Розділом 13 “Заборона зловживання домінуючим положенням”, цей закон передбачає наступні нові категорії заборонених дій:</p> <p><i>“1) відмова здійснювати ділові операції з іншими учасниками ринку, або внесення змін в умови ділових операцій без надання об’єктивних причин та обґрунтування,(...)</i></p> <p><i>3) нав’язування умов, за якими участь, зміни, або припинення комерційних операцій з іншими учасниками ринку робить таких учасників залежними, або нав’язують учасникам ринку такі додаткові зобов’язання, які, за своєю природою та комерційним призначенням, не мають відношення до конкретних трансакцій”.</i></p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Литва	Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 р. із змінами від 2004 р.	Стаття 9 про заборону домінуючого положення віддзеркалює Статтю 82 Договору про заснування Європейського Співтовариства.
Польща	Закон від 16 лютого 2007 року про конкуренцію та захист споживачів	Стаття 4 (10) : <i>“домінуюче положення означає таке положення суб’єкти господарювання, яке дозволяє йому не допускати дієвої конкуренції на відповідному ринку і таким чином дозволяє йому діяти значною мірою незалежно від конкурентів, контрагентів та споживачів; вважається, що суб’єкт господарювання має домінуюче положення, якщо його частка ринку перевищує 40%”</i> . Перелік ситуацій, які мають вважатися зловживанням домінуючим положенням, в законі, є детальнішим ніж перелік, наведений у Договорі ЄС. Відповідно до ч. 2 Статті 9 (2), закон пропонує наступні нові категорії заборонених дій: <i>“1) пряме або опосередковане нав’язування несправедливих цін, включаючи хижацькі ціни або невиправдано занижені ціни, відкладення платежів або виконання інших умов торгівлі; 5) протидія створенню умов, необхідних для створення або розвитку конкуренції; 6) нав’язування суб’єктом господарюванням несправедливих умов та термінів угод, що дозволяє йому отримувати невиправдані прибутки; 7) розподіл ринку за територією, товарним або критеріїв”</i> .
Румунія	Закон про конкуренцію № 21/1996, змінений у 2004 р.	Перелік ситуацій, які мають вважатися зловживанням домінуючим положенням, наведений в цьому законі, є детальнішим за перелік, наведений у Договорі про заснування Європейського Співтовариства. Стаття 6 цього закону передбачає наступні нові категорії заборонених дій: <i>“а) (...) відмова мати справу з деякими постачальниками або замовниками; (...) е) імпорт таких товарів та послуг, які визначають загальний рівень цін та тарифів в економіці, без подання звичайних комерційних пропозицій та проведення технічних та комерційних переговорів; ф) завищення або заниження ціни, нижче собівартості, з метою витиснення конкурентів з ринку, або з метою продажу на експорт нижче собівартості із відшкодуванням різниці через завищені ціни для внутрішніх споживачів; г) використання економічної залежності іншого суб’єкти господарювання у власних інтересах, а також розривання контрактних стосунків лише через небажання партнера погодитися на безпідставні комерційні умови.”</i>
Республіка Словаччина	Закон від 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, в останнє змінений у 2004 р.	Частина 2 Статті 8 загалом є подібною Статті 82 Договору про заснування Європейського Співтовариства однак вона додає нову категорію заборонених дій: <i>“тимчасове зловживання економічними повноваженнями з метою усунення конкуренції”</i> .
Словенія	Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)	Стаття 10 закону визначає зловживання домінуючим положенням у тих самих термінах, що і Договір ЄС, за винятком наступних положень: <i>“(2) Домінуючим положенням на ринку вважається положення, коли по відношенню до відповідних товарів або послуг суб’єкт господарювання або не має конкурентів, або існуюча конкуренція є незначною, або він знаходиться у значно кращому положенні порівняно із конкурентами з увагою на частки ринку, фінансові можливості, можливості для купівлі або продажу, або суб’єкт господарювання має значно краще ринкове положення з точки зору факторів, які ускладнюють вступ на цей ринок інших суб’єктів господарювання. (3) Суб’єкт господарювання буде вважатися таким, що має домінуюче положення на ринку, якщо його частка товарів або послуг, що продаються або купуються в Республіці Словенія, перевищує 40 відсотків. (4) Два або більше суб’єктів господарювання будуть вважатися такими, що мають домінуюче положення на ринку, якщо між ними нема значної конкуренції, та якщо їх сукупна частка закупівель або продажу товарів або послуг в Республіці Словенія перевищує 60 відсотків.</i>

Додаток VII

Відмінності у національному законодавстві деяких держав - давнішніх членів ЄС щодо зловживання домінуючим положенням

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Бельгія	Закон від 10 червня 2006 року про захист економічної конкуренції	Стаття 3 цього закону віддзеркалює статтю 82 Договору ЄС
Франція	Комерційний кодекс (Стаття L. 420-2)	<p>В кодексі відсутнє загальне визначення зловживання домінуючим положенням, однак є індикативний перелік заборонених дій, який не охоплює багато з ситуацій, визначених у Статті 82 Договору про заснування Європейського Співтовариства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відмова від продажу товарів, або від продажу повного асортименту товарів - пов'язані продажі - дискримінаційні продажі - розривання відносин через невиправдані вимоги
Німеччина	Закон проти обмеження конкуренції	<p>§ 19 Зловживання домінуючим положенням</p> <p>Після наведення визначення зловживання домінуючим положенням, закон формулює наступну презумпцію: <i>“(3) Суб’єкт господарювання вважається домінуючим, якщо він має щонайменше третину ринку. Декілька суб’єктів господарювання вважаються домінуючими, якщо така група:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. складається з трьох або менше суб’єктів господарювання, сукупна частка ринку яких складає 50 відсотків, або</i> <i>2. складається з п’яти або менше суб’єктів господарювання, сукупна частка ринку яких складає дві третини, якщо тільки ці суб’єкти господарювання не продемонструють, що умови конкуренції є такими, що між ними залишається суттєва конкуренція, або що ці суб’єкти господарювання не займають абсолютно вищого положення по відношенню до решти конкурентів”.</i> <p>Індикативний перелік Статті 82 Договору ЄС не дублюється, а замінений іншим переліком, який має ті ж самі цілі, що і підпункти (а) та (с) другого параграфу Статті 82 Договору ЄС (фіксація цін, застосування нерівноправних умов) та створює нові види домінуючого положення, щодо обмеження доступу до мереж або інших об’єктів інфраструктури: <i>“(4) Зловживання має місце, зокрема, якщо домінуюче суб’єкт господарювання, як постачальник або покупець деяких категорій товарів або комерційних послуг:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. перешкоджає можливості конкурувати інших суб’єктів господарювання у спосіб, який впливає на конкуренцію на ринку та без ніяких об’єктивних обґрунтувань;</i> <i>2. вимагає оплати або ставить інші ділові вимоги, які відрізняються від тих, які б скоріш за все мали би місце, якщо б існували умови для ефективноної конкуренції; в цьому контексті, слід враховувати конкретну поведінку суб’єктів господарювання на подібних порівнюваних ринках, де існує ефективна конкуренція;</i>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

		<p>3. вимагає менш вигідної плати або ставить менш вигідні інші ділові умови, ніж домінуюче суб'єкт господарювання само вимагає від повідних покупців на порівнюваних ринках, якщо для такої диференціації не існує об'єктивного обґрунтування;</p> <p>4. відмовляється надати іншому суб'єкту господарювання доступ до власних мереж або інших об'єктів інфраструктури за умови адекватної винагороди, за умови, що без такого доступу інше суб'єкт господарювання буде неспроможне, через правові або фактичні причини, діяти як конкурент домінуючого суб'єкту господарювання на вхідному («upstream») або вихідному («downstream») ринку; ця норма не застосовуватиметься, якщо домінуюче суб'єкт господарювання продемонструє, що таке використання інфраструктури через робочі або інші причини є неможливим, або ж що на це немає підстав розраховувати”.</p>
Ірландія	Закон про конкуренцію 2002 року	Заборона зловживання домінуючим положенням в підпункті (1) Розділу 5 сформульована так само, як і в Договорі про заснування Європейського Співтовариства.
Нідерланди	Закон від 22 травня 1997 р., що встановлює нові правила щодо економічної конкуренція (у версії, що діє з 1 серпня 2004 року)	<p>Крім стислого визначення зловживання домінуючим положенням, наведені також і інші правила:</p> <p>“1. Суб'єкти господарюванням заборонено зловживати домінуючим положенням.</p> <p>2. Реалізація концентрації, визначеної у розділі 27, не буде вважатися зловживанням домінуючим положенням”.</p> <p>Важливо, що концепція домінуючого положення є чітко пов'язаною із концепцією загальних економічних послуг, яка визначена у Розділі 25 цього Закону:</p> <p>“1. Генеральний директор може, за запитом, оголосити ч. 1 розділу 24 недійсною по відношенню до відповідної практики, в частині, в якій ч.1 розділу 24 перешкоджає наданню послуг, що становлять державний економічний інтерес, які відповідне суб'єкт господарювання має надавати за законом або за дорученням адміністративного органу.</p> <p>2. Рішення, про яке йдеться у підпункті (1), може бути прийняте з відповідними умовами та обмеженнями”.</p>
Сполучене Королівство Великобританії	Закон про конкуренцію 1998 року	В Розділі 18 Закону, індикативний перелік ситуацій, пов'язаних із зловживанням домінуючим положенням, наведений у тих самих термінах, що і у Статті 82 Договору про заснування Європейського Співтовариства.

Додаток VIII

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн – кандидатів щодо визначення відповідного/та пов'язаного ринку

Правова база

В законодавстві ЄС (Повідомлення Комісії 97/С 372/03) основні елементи визначення відповідного/пов'язаного ринку стосуються аналізу обмежень на конкуренцію, а саме: можливість заміщення попиту, можливість заміщення пропозиції та потенційна конкуренція, приймаючи до уваги кожного разу товарний та географічний аспекти.

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998, в останнє змінений відповідно до закону № 107/2003	Загальні визначення в цьому законі відсутні. Методологія щодо аналізу та визначення ринкового положення суб'єктів господарювання на відповідних ринках визначена в рамках вторинного законодавства.
Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 року	Стаття 7 посилається на регламенти, які мають бути ухвалені Урядом. Регламент стосовно визначення відповідного ринку від 15 квітня 2004 р. – це спрощена версія методології Європейської комісії, яка містить в собі ключові елементи цієї методології.
Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 року про захист конкуренції, в останнє змінений відповідно до закону від 4 квітня 2007 року	Ч.2 Статті 2 закону пропонує дуже стисле визначення: <i>“ Відповідний ринок буде розумітися як ринок товарів, які є ідентичними, порівнюваними або взаємозамінними, з точки зору їх характеристик, ціни та їх призначення в сфері, де умови конкуренції є достатньо однорідними та яка може бути чітко відокремлена від сусідніх сфер”.</i>
Естонія	Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 р. із змінами та доповненнями, внесеними до травня 2005 року	В Главі 1 «Загальні положення», “товарний ринок” визначається у наступний спосіб: <i>“(1) Товарний ринок – це сфера, яка охоплює, серед іншого, всю територію Естонії або її частину, де товари, які вважаються покупцями взаємозамінними або ідентичними (надалі - взаємозамінними) з врахуванням їх ціни, якості, технічних характеристик, умов продажу або використання, споживання, або інших характеристик їх обігу.</i> <i>(2) З метою визначення товарного ринку, оборот взаємозамінних товарів, як правило, необхідно оцінити у грошовому виразі. Якщо це неможливо або недоречно, розмір ринку та частка ринку суб'єктів господарювання, які є учасниками товарного ринку, можна буде визначити на основі інших порівнянних показників”.</i>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Угорщина	Закон про конкуренцію від 25 червня 1996 року, із змінами, внесеними до 1 січня 2007 року	<p>Стаття 14</p> <p><i>“(1) відповідний ринок має бути визначений шляхом врахування товарів, які є предметом угоди, та відповідної географічної зони.</i></p> <p><i>(2) Крім цього, товари, які є предметом угоди, будь-які товари, які можуть бути використані замість них, з врахуванням їх призначення, ціни та якості, та термінів та умов виконання (заміна попиту) та різних аспектів можливості заміну пропозиції, також будуть прийняті до уваги.</i></p> <p><i>(3) термін „географічна зона” означає територію, поза межами якої:</i></p> <p><i>a) споживач не може придбати товари або може купити їх лише за значно менш сприятливих умов; або</i></p> <p><i>b) продавець товарів не може продавати товари, або може продавати їх тільки за значно менш сприятливих умов”.</i></p>
Латвія	Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 р., із змінами внесеними за законом від 22 квітня 2004 р.	<p>В Розділі 1 закону - “Терміни, що використовуються в цьому законі”:</p> <p><i>“(3) відповідний географічний ринок – це географічна територія, на якій умови конкуренції є достатньо однаковими для всіх учасників такого ринку, та тому ця територія може бути відокремлена від інших територій;</i></p> <p><i>4) відповідний ринок – це ринок конкретного товару, який оцінюється у зв'язку з відповідним географічним ринком;</i></p> <p><i>5) відповідний ринок товару – це ринок певного товару, який також включає всі ті товари, які можуть замінити даний конкретний товар на відповідному географічному ринку, з врахуванням фактору заміни попиту та пропозиції, конкретні особливості цього товару та його споживчі характеристики”.</i></p>
Литва	Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 р., із змінами внесеними за законом від 15 квітня 2004 р.	<p>Стаття 3 цього закону встановлює два виміри концепції відповідного ринку (товарний вимір та географічний вимір):</p> <p><i>“Відповідний ринок” означає ринок певних товарів на відповідній географічній території.</i></p> <p><i>“Товарний ринок” означає сукупність товарів, які з точки зору споживачів є доречною заміною відповідному товару (з огляду на їх характеристики, використання та ціну).</i></p> <p><i>“Географічна територія (географічний ринок)” - означає територію, на якій умови конкуренції щодо відповідного товарного ринку є по-суті подібними для всіх суб'єктів господарювання, та яка, враховуючи цю обставину, може бути відрізнена від прилеглих територій”.</i> Більш детальні правила встановлені в рамках вторинного законодавства (яке залишається чинним після вступу в частині, що стосується визначення відповідного ринку).</p>

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн - кандидатів, які стосуються визначення відповідного/пов'язаного ринку (продовження)

Польща	Закон від 16 лютого 2007 про конкуренцію та захист споживачів	Стаття 4 (9) про “Визначення”: <i>“відповідний ринок означає ринок товарів, які через їх призначення, ціни та характеристики, включаючи якість, розглядаються покупцями як товари – замінники, та пропонуються в регіоні, в якому, через їх природу та характеристики, існування перешкод доступу до ринку, споживчі преференції, значну різницю в цінах та вартості транспортування, умови для конкуренції є достатньо однорідними”.</i>
	Закон про конкуренцію № 21/1996. в останнє змінений у 2004 р.	Відповідний ринок визначений в настановах/рекомендаціях, ухвалених Радою з питань конкуренції.
Республіка Словаччина	Закон від 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, в останнє змінений у 2004 р.	Стаття 3 <i>“(3) Відповідний ринок означає одночасне (у географічному та часовому сенсі) постачання товарів та попит на товари, які є ідентичними або взаємозамінними у зв'язку із задоволенням деяких потреб споживачів. (4) Відповідний ринок товарів буде охоплювати ідентичні або взаємозамінні товари, які можуть задовольнити певні потреби споживачів. (5) Взаємозамінні товари – це товари, що є взаємозамінними, особливо з точки зору їх фізичних та технічних характеристик, ціни та призначення. (6) Відповідний географічний ринок визначається як територія, на якій умови для конкуренції є однорідними настільки, що ця територія може бути відокремлена від інших територій з відмінними умовами конкуренції”.</i>
Словенія	Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)	Відповідного визначення в цьому законі нема. Відповідна концепція розроблена в рамках вторинного законодавства, а саме: “Інструкції щодо методу та критеріїв визначення відповідного ринку”.

Додаток IX

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн - кандидатів, пов'язані із незначними угодами

Правова база

В законодавстві ЄС (Повідомлення Комісії – остання версія 2001/С 368/07) критерії щодо виключення згідно з правилами “de minimis” визначаються наступним чином:

Не вважатимуться такими, що суттєво обмежують конкуренцію, угоди між учасниками ринку, є потенційними або фактичними конкурентами, сукупна частка яких на ринку, що зазнає впливу від такої угоди, є меншою ніж 10%, або 15%, якщо сторони не є конкурентами. Два наведених вище граничних значення зменшуються до рівня 5% для угод, які мають сукупний/кумулятивний ефект (паралельні мережі угод).

На відміну від цього, граничних значень для угод між малими та середніми суб'єкти господарюваннями не передбачено. Малі та середні підприємства визначаються відповідно до Рекомендації Комісія від 3 квітня 1996 року (стосовно застосування законодавства ЄС) як такі, що мають менше ніж 250 працівників, річний оборот не вище 40 мільйонів Євро та річний баланс не вище 27 мільйонів Євро.

Виключення не поширюється на угоди між конкурентами, спрямовані на встановлення (фіксацію) ціни продажу, та/або на обмеження виробництва або реалізації, та/або на розподіл ринків чи споживачів, та не поширюються на угоди між не-конкурентами, які мають відношення до мінімальної або фіксованою ціни продажу, та/або накладають обмеження, пов'язані з продажем на ексклюзивній території чи ексклюзивній групі споживачів та/або, у випадку системи селективної дистрибуції, угоди, що обмежують активні або пасивні продажі кінцевим споживачам, або перехресні постачання між дистриб'юторами, та/або обмеження, що накладаються на постачальників складових частин кінцевої продукції, щоб продавати ці компоненти як запчастини для кінцевих споживачів та ремонтним службам.

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн - кандидатів, пов'язані із незначними угодами (продовження)

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998 р. в останнє змінений відповідно до закону № 107/2003	<p>Стаття 10:</p> <p>“(1) заборона, про яку йдеться у Статті 9, параграф (1), не поширюватиметься на домовленості, рішення або узгоджені дії, які мають незначний вплив на конкуренцію.</p> <p>(2) вплив буде вважатися незначним, якщо сукупна частка суб'єктів господарювання, які діють на ринку товарів або послуг, і які спільно беруть участь в угоді, рішеннях або узгоджених діях, не перевищує:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. п'яти відсотків відповідного ринку, якщо учасники конкурують між собою; 2. десяти відсотків відповідного ринку, якщо учасники не конкурують між собою; <p>(3) Параграф 1 не застосовуватиметься, якщо угоди, рішення та узгоджені дії спрямовані на (або мають наслідком):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. безпосередню або опосередковану фіксацію цін чи інші умови торгівлі; 2. розподіл ринків або джерел постачання”
Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 року	<p>Стаття 13: умови мають визначатися у вторинному законодавстві (Регламент Уряду, ухвалений за пропозицією Ради з питань конкуренції).</p> <p>Регламент ухвалений 15 квітня 2004 р. значною мірою відповідає Повідомленню Європейської комісії 2001/С 368/07), хоча структура тексту цього регламенту організована інакше.</p>

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн - кандидатів, пов'язані із незначними угодами (продовження)

Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 року про захист конкуренції, змінений відповідно до закону від 4 квітня 2007 року.	<p>Крім питань застосування групових (блокових) виключень Співтовариства, Закон передбачає наступне:</p> <p>Стаття 6</p> <p><i>“(1) заборона угод відповідно до Статті 3(1) не поширюватиметься на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>a) а горизонтальну домовленість, де сукупна частка сторін угоди на відповідному ринку не перевищує 10%,</i><i>b) вертикальну домовленість, де сукупна частка сторін угоди на відповідному ринку не перевищує 15%,</i><i>c) угоди про організацію продажу та об'єднання сільськогосподарських виробників з метою продажу необробленої сільськогосподарської сировини/товарів.</i> <p><i>(2) виключення угод із заборони відповідно до параграфу 1 не поширюватиметься на наступні домовленості, навіть якщо вони задовольняють умовам, визначеним у параграфі 1:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>a) горизонтальні угоди стосовно прямої або опосередкованої фіксації цін, обмеження або контроль виробництва чи продажів, або розподіл ринку, джерел постачання або споживачів,</i><i>b) вертикальні угоди стосовно прямої або опосередкованої фіксації цін, пов'язані з перепродажем товарів покупцями, або щодо надання покупцю повного захисту від такого перепродажу на визначеному ринку,</i><i>c) індивідуальні домовленості, які утворюють частину системи угод, які стосуються ідентичних, порівняних або замінних товарів, за умови, що</i><ul style="list-style-type: none"><i>• сукупна частка відповідному ринку сторін угоди, які створюють таку систему, де щонайменше один і той же суб'єкт господарювання є учасником всіх цих домовленостей, перевищує граничний рівень, встановлений у відсотках у параграфі 1 вище, або</i><i>• система вертикальних або змішаних угод обмежує доступ на відповідний ринок суб'єктів господарювання, які не є учасниками таких угод, а конкуренція на відповідному ринку суттєво обмежується внаслідок сукупного/кумулятивного ефекту від паралельних мереж подібних вертикальних або змішаних угод, які укладаються з метою дистрибуції ідентичних, порівняних або взаємозамінних товарів, за умови, що сукупна частка сторін горизонтальної домовленості або частка будь-яких учасників вертикальних домовленостей перевищує 5% відповідного ринку”.</i>
------------------	--	---

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн – кандидатів, пов’язані із незначними угодами (продовження)

<p>Естонія</p>	<p>Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 р., в останнє змінений в травні 2005 року</p>	<p>§ 5. Закону:</p> <p><i>“(1) положення пунктів 4 (1) 4)–6) цього Закону не поширюються на незначні домовленості, дії та рішення.</i></p> <p><i>(2) Угоди, дії або рішення вважаються незначними, якщо сукупна частка ринку сумарного обороту суб’єктів господарювання- сторін такої угоди, які беруть участь в узгоджених діях або приймають відповідні рішення, не перевищує:</i></p> <p><i>1) 15 відсотків - для кожної сторони у випадку вертикальної угоди, практики або рішення;</i></p> <p><i>2) 10 відсотків разом для всіх сторін горизонтальної угоди, практики або рішення;</i></p> <p><i>3) 10 відсотків у випадку угоди, практики або рішення, яке має одночасно характеристики вертикальних та горизонтальних домовленостей, дій або рішень”.</i></p>
<p>Угорщина</p>	<p>Закон про конкуренцію від 25 червня 1996, в останнє змінений 1 січня 2007 року</p>	<p>Стаття 13:</p> <p><i>“(1) Угоди, які вважаються незначними, не забороняються.</i></p> <p><i>(2) Угода буде вважатися незначною, якщо сукупна частка суб’єктів господарювання – учасників та суб’єктів господарювання, які не є незалежними від них, не перевищує десять відсотків відповідного ринку, якщо ця домовленість не спрямована на</i></p> <p><i>а) фіксацію, безпосередню або опосередковану, цін купівлі або продажу, між конкурентами, або</i></p> <p><i>б) розподіл ринку між конкурентами.</i></p> <p><i>(3) частка ринку не повинна перевищувати десяти відсотків протягом дії угоди, або у разі якщо угода діє більше, ніж один рік – у відповідному календарному році.</i></p> <p><i>(4) Незважаючи на положення, наведені у розділах з (1) по (3), угоди будуть предметом заборони, якщо має місце значне недопущення, обмеження або спотворення через сукупні/кумулятивні наслідки таких угод, та інших подібних угод, на відповідному ринку. Орган з питань конкуренції Угорщини може прийняти рішення, в процесі провадження справи, що такі угоди підпадають під заборону. У таких випадках накладення штрафу не дозволяється”.</i></p>
<p>Латвія</p>	<p>Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 р., із змінами внесеними за законом від 22 квітня 2004 р.</p>	<p>Групові (блокові) виключення мають затверджуватися відповідними регуляторними актами.</p>

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн - кандидатів, пов'язані із незначними угодами (продовження)

Литва	Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 р., із змінами, внесеними за законом від 15 квітня 2004 р.	В законі не згадується, однак включені до блокових виключень, визначених в рамках вторинного законодавства.
Польща	Закон від 16 лютого 2007 року про конкуренцію та захист споживачів	<p>Стаття 7:</p> <p><i>“1. Заборона угод, передбачена у параграфі 1 Статті 6, не поширюватиметься на угоди, укладені між:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) конкурентами, чия сукупна частка ринку у календарному році, що передував укладенню угоди, не перевищує 5%;</i> <i>2) суб'єкти господарюваннями, які не є конкурентами, за умови, що частка ринку будь-якого з них у календарному році, що передував укладенню угоди, не перевищує 10%.</i> <p><i>2. положення параграфу 1 не поширюватиметься на випадки, визначені у Статті 6, параграф 1 (підпункти з 1 по 3, та підпункт 7)”.</i></p>
Румунія	Закон про конкуренцію № 21/1996, в останнє змінений у 2004 р.	<p>Стаття 8:</p> <p><i>“(1) положення статей 5 та 6 не поширюються на суб'єкти господарювання або групи суб'єктів господарювання, якщо їх оборот у фіскальному році, який передував їх антиконкурентним діям, не перевищує граничного значення, яке щорічно встановлюється Радою з питань конкуренції, та:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- якщо частка ринку суб'єктів господарювання або групи суб'єктів господарювання, які є сторонами угоди, рішень об'єднань суб'єктів господарювання або узгоджених ді, не перевищує 5% будь-якого відповідного ринку, у випадку угод, рішень об'єднань суб'єктів господарювання, або узгоджених дій між конкуруючими суб'єкти господарюваннями; або</i> <i>- якщо частка ринку кожного суб'єкти господарювання, що є учасником угоди, рішень об'єднань суб'єктів господарювання або узгоджених дій, не перевищує 10% будь-якого відповідного ринку, у випадку угод, рішень об'єднань суб'єктів господарювання, або узгоджених дій між суб'єкти господарюваннями, які не конкурують між собою”.</i>

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн - кандидатів, пов'язані із незначними угодами (продовження)

Республіка Словаччина	Закон № 136/2001 of 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, в останнє змінений у 2004 р.	Стаття 6: <i>“(1) Заборона, передбачена статтею 4, не поширюється на угоди, що обмежують конкуренцію, якщо сукупна частка ринку сторін цих угод, або частка будь-якої з цих сторін перевищує 10% загальної частки відповідного товарного ринку Республіки Словаччини, крім: а) угод, які обмежують конкуренцію і про які йдеться у Статті 4 (3) ((a) - (c)); або b) обмеження конкуренції через сукупний/кумулятивний ефект від угод, які обмежують конкуренцію, якщо їх сукупна частка перевищує 10% сумарної частки відповідних товарів на відповідному ринку”.</i>
Словенія	Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)	Стаття 6: <i>“(1) Перший параграф статті 5 не поширюватиметься на незначні угоди. (2) Угодами, що були визначені у попередньому параграфі вважаються угоди між суб'єктами господарюваннями, сукупна частка яких на відповідному ринку товарів або послуг, включаючи товари та послуги контрольованих та контролюючих суб'єктів господарювання, не перевищує порогу 10 відсотків, якщо угода укладена між суб'єктами господарюваннями, що діють на тому ж самому рівні виробництва або торгівлі (“горизонтальні домовленості”), або порогу 15 відсотків, якщо угода укладена суб'єктами господарюваннями, які діють на різних рівнях виробництва або торгівлі (“вертикальні домовленості”). У випадку змішаних горизонтально-вертикальних угод, або якщо важко визначити, чи є відповідна угода горизонтальною або вертикальною – застосовуватиметься граничний рівень 10 відсотків”.</i>

Додаток X

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн – кандидатів, пов'язані із граничними значеннями для попереднього рогодження та оцінки економічної концентрації

Правова база

Регламент Ради (ЄС) № 139/2004 від 20 січня 2004 року щодо контролю за концентрацією суб'єктів господарювання:

Концентрація має бути погоджена із Європейською комісією, якщо:

- сукупний зовнішній оборот всіх належних суб'єктів господарювання перевищує 5 мільярдів Євро та,
- сукупний оборот в ЄС кожного із щонайменше двох належних суб'єктів господарювання перевищує 250 мільйонів Євро, якщо тільки кожен із належних суб'єктів господарювання не отримує більше ніж дві третини свого сукупного обороту в ЄС з однієї держави – члена ЄС.

або

- сукупний зовнішній оборот всіх належних суб'єктів господарювання перевищує 2.5 мільярдів Євро;

або

- в кожній з щонайменше трьох держав - членів ЄС, сукупний оборот всіх належних суб'єктів господарювання перевищує 100 мільйонів Євро, та сукупний оборот кожного з щонайменше двох належних суб'єктів господарювання перевищує 25 мільйонів Євро, та,
- сукупний оборот в межах ЄС кожного із щонайменше двох належних суб'єктів господарювання перевищує 100 мільйонів Євро, якщо тільки кожен із належних суб'єктів господарювання не отримує більше ніж дві третини свого сукупного обороту в одній державі – члені ЄС.

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998, із змінами внесеними законом № 107/2003	<p>Попереднє погодження з Комісією з питань конкуренції та державної підтримки Стаття 24(1) Протягом року, що передував концентрації, сукупний оборот учасників концентрації на відповідному ринку на території Болгарії перевищує 15 мільйонів BGN (приблизно 7.67 мільйонів Євро за 2003 рік).</p> <p>Оцінка концентрацій Частина 1 Статті 27 До уваги беруться “такі обставини як: положення суб’єктів господарювання на відповідному ринку до та після концентрації, їх економічний та фінансовий стан, доступ до сировини та ринків відповідних товарів та послуг, правові або інші перешкоди на шляху до ринку”.</p> <p>Стаття 28(2) “ Комісія може надати дозвіл на концентрацію, яка, хоч і створює або посилює домінуюче положення, спрямована на модернізацію виробництва або економіки в цілому, поліпшення ринкових структур, залучення інвестицій, створення нових робочих місць, повніше задоволення інтересів споживачів, та в цілому переважають негативний вплив на конкуренцію на відповідному ринку”.</p>
Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 року	<p>Попереднє погодження із Відомством з питань конкуренції Стаття 22(4) Протягом року, що передував концентрації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сукупний оборот “на глобальному” учасників концентрації складає щонайменше 1 мільярд <i>Kuna</i> (приблизно 133 мільйонів Євро в 2003 році) та; • сумарний внутрішній оборот кожного з щонайменше двох учасників концентрації дорівнює щонайменше 100,000,000.00 <i>Kuna</i> (приблизно 13.3 мільйонів Євро в 2003 році). <p>Оцінка концентрацій Частина 2 Статті 25: “В процесі оцінки концентрації, Відомство має врахувати можливі переваги та наслідки, які б мали місце у разі впровадження концентрації, а також ймовірні перешкоди доступу на ринок, зокрема:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. структуру відповідного ринку, реальну та потенційну конкуренцію на відповідному ринку, постачання та потенційний ринок постачань, вартість, ризики, технічні, економічна та правові умови, необхідні для входження або виходу з відповідного ринку, можливі наслідки концентрації для конкуренції на відповідному ринку; 2. частку ринку та ринкове положення, економічне та фінансове становище, ділову активність відповідного суб’єкти господарювання на відповідному ринку, внутрішні та зовнішні переваги для учасників концентрації по відношенню до їх конкурентів, а також можливі зміни ділової активності учасників концентрації, після завершення ділової операції; 3. наслідки концентрації для інших суб’єктів господарювання, особливо наслідки, пов’язані з вигодою для споживачів, а також інші цілі та позитивні наслідки запропонованої концентрації, наприклад: зменшення ціни на товари та/або послуги, скорочення ланцюгу дистрибуції, зменшення вартості транспортування та дистрибуції, а також інших витрат, спеціалізації виробництва, та інші переваги, безпосередньо пов’язані із реалізацією цілей концентрації.” <p>Вторинне законодавство Крім положень статті 45 цього закону, детальні правила щодо змісту та форми повідомлення про концентрацію</p>

		визначаються вторинним законодавством (Урядовий Регламент від 15 квітня 2004 р.)
Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 року про захист конкуренції, із змінами, внесеними законом від 4 квітня 2007 року	<p>Попереднє погодження із Офісом у справах конкуренції</p> <p>Стаття 13 Протягом року, що передує концентрації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сукупний оборот всіх належних суб'єктів господарювання на ринку Республіки Чехія перевищував 1.5 мільярди крон (приблизно 53.5 мільйонів Євро у 2007 році) та; • оборот на ринку Республіки Чехія кожного з щонайменше двох відповідних суб'єктів господарювання перевищує 250 мільйонів крон (приблизно 8.9 мільйонів Євро у 2007 році). <p>або</p> <ul style="list-style-type: none"> • оборот на ринку Республіки Чехія принаймні одного із учасників концентрації перевищує 1.5 мільярди крон, та, у той самий час • зовнішній оборот іншого відповідного суб'єкта господарювання перевищує 1.5 мільярди крон. <p>Оцінка концентрацій Стаття 17(1) <i>“В процесі розгляду заяви про концентрацію, Офіс має оцінити також необхідність забезпечення та подальшого розвитку дієвої конкуренції, структури всіх ринків, на які впливатиме концентрація, частки сторін – учасниць концентрації на цих ринках, їх економічний та фінансовий стан, правові та інші перешкоди для входження інших суб'єктів господарювання на відповідні ринки, альтернативні варіанти для постачальників та споживачів продукції учасників концентрації, розвиток пропозиції та попиту на відповідних ринках, потреби та інтереси споживачів та дослідження та розробки, за умови, що це відповідає інтересам споживачів та не перешкоджає ефективній конкуренції”.</i></p>
Естонія	Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 року (включаючи зміни та доповнення, внесені до травня 2005 року)	<p>Попередня погодження Раді з питань конкуренції</p> <p>§ 21(1) Протягом року, що передував концентрації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сукупний оборот в Естонії сторін – учасниць концентрації перевищував 100 мільйонів крон (приблизно 6.39 мільйонів Євро у 2005 році), та • сукупний оборот в Естонії кожного з щонайменше двох учасників концентрації перевищував 30 мільйонів крон (приблизно 1.92 мільйонів Євро в 2005 році). <p>Оцінка концентрацій § 22(1): <i>“Оцінка концентрації має базуватися на необхідності захищати та розвивати конкуренцію, враховуючи структуру товарних ринків та фактичну та потенційну конкуренцію на ринках товарів, зокрема:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>ринкове становище сторін - учасниць концентрації та їх економічне та фінансове становище та можливості для конкурентів щодо входження на відповідний товарний ринок;</i> 2) <i>правові та інші перешкоди входженню до ринку товарів;</i> 3) <i>тенденції щодо попиту та пропозиції для відповідних товарів;</i> 4) <i>інтереси покупців, продавців та споживачів”.</i> <p>Вторинне законодавство, або «м'яке законодавство» Інструкція щодо подання заяв про концентрацію Інструкція щодо обчислення обороту сторін – учасниць концентрації</p>

<p>Угорщина</p>	<p>Закон про конкуренцію від 25 червня 1996 року, із змінами, внесеними до січня 2007 року</p>	<p>Попередня погодження Органу з питань конкуренції Стаття 24(1) Протягом року, що передував концентрації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сукупний оборот всіх груп відповідних суб'єктів господарювання перевищував 15 мільярди <i>HUF</i> (приблизно 59.54 мільйонів Євро у 2007 році) та; • оборот кожної з щонайменше двох груп суб'єктів господарювання перевищував 500 мільйонів <i>HUF</i>. (приблизно 1.98 мільйонів Євро у 2007 році). <p>Оцінка концентрацій Стаття 30(1): <i>“В процесі розгляду заяви на концентрацію до уваги беруться усі відповідні переваги та недоліки. В процесі такого розгляду враховуються наступні аспекти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>a) структура відповідних ринків, існуючу або потенційну конкуренцію на відповідному ринку, можливості для закупівель та маркетингу, вартість, ризику та технічні, економічні та правові умови входження на ринок та виходу з нього, потенційні наслідки концентрації для конкуренції на відповідних ринках;</i> <i>c) ринкове положення та стратегія, економічний та фінансовий стан, ділова поведінка, внутрішня та зовнішня конкурентноздатність відповідних суб'єктів господарювання та ймовірні зміни;</i> <i>d) вплив концентрації на постачальників, посередників та кінцевих споживачів”.</i>
<p>Латвія</p>	<p>Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 р., із змінами внесеними за законом від 22 квітня 2004 р.</p>	<p>Попереднє погодження із Радою з питань конкуренції Розділ 15(2):<i>“Якщо має місце одна з наступних умов:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) сукупний оборот учасників злиття у попередньому фінансовому році був не меншим за 25 мільйонів латів (приблизно 38 мільйонів Євро у 2004 році), або;</i> <i>2) сукупна частка ринку учасників ринку, що є сторонами цього злиття, на конкретному ринку перевищує 40 відсотків”.</i> <p>Вторинне законодавство: процедури щодо подання та розгляду заяв про концентрацію (критерії оцінки концентрацій та форми погодження).</p>
<p>Литва</p>	<p>Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 р., із змінами внесеними за законом від 15 квітня 2004 р.</p>	<p>Попереднє погодження із Радою з питань конкуренції Стаття 10 Протягом року, що передував концентрації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сукупний оборот належних суб'єктів господарювання перевищував 30 мільйонів лат (приблизно 8.69 мільйонів Євро у 2004 році) та; • оборот кожного із щонайменше двох належних суб'єктів господарювання перевищував 5 мільйонів лат (приблизно 1.45 мільйонів Євро у 2004 році). • <p>Критерії оцінки концентрацій Такі критерії не визначені у цьому законі. Крім того, не передбачається їх визначення у вторинному законодавстві (що стосується правил імплементації, які мають бути ухвалені Радою з питань конкуренції, то згадується тільки обчислення обороту).</p>

<p>Польща</p>	<p>Закон від 16 лютого 2007 року про конкуренцію та захист споживачів</p>	<p>Попередня погодження із Президентом Офісу з питань конкуренції та захисту споживачів Стаття 13(1) Протягом фінансовий року, що передував концентрації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сукупний зовнішній оборот суб'єктів господарювання, які приймають участь в цій концентрації, перевищував еквівалент 1 мільярда Євро, або • сукупний оборот суб'єктів господарювання, які приймають участь в цій концентрації на території Республіки Польщі перевищував еквівалент 50 мільйонів Євро. <p>Стаття 14: <i>“Вимога надання повідомлення (погодження) про намір здійснити концентрацію не застосовуватиметься у разі, якщо оборот суб'єкти господарювання, контроль над яким має бути встановлений, не перевищував на території Республіки Польщі за будь-які два фінансові роки, що передували погодження, суму, еквівалентну 10 мільйонам Євро”.</i></p> <p>Критерії оцінки концентрацій Стаття 20(2) 1-“ Очікується, що запланована концентрація сприятиме економічному розвитку або технічному прогресу” 2-“ Концентрація може мати позитивний вплив на національну економіку”.</p> <p>Вторинне законодавство: Регламент Ради міністрів щодо методу обчислення обороту.</p>
<p>Румунія</p>	<p>Закон про конкуренцію № 21/1996, в останнє змінений у 2004 р.</p>	<p>Попередня погодження із Радою з питань конкуренції Стаття 15</p> <ul style="list-style-type: none"> • сукупний оборот (в усьому світі) відповідних суб'єктів господарювання перевищує 10 мільйонів Євро, та • оборот кожного з щонайменше двох суб'єктів господарювання, що діють на території Румунії, перевищує 4 мільйонів Євро. <p>Критерії для оцінювання концентрацій Стаття 14(1) <i>“(а) необхідність забезпечувати та розвивати конкуренцію на румунському ринку, враховуючи структуру всіх відповідних ринків та існуючу або потенційну конкуренцію серед румунських або іноземних суб'єктів господарювання;</i> <i>b) частки ринку суб'єктів господарювання, їх економічний та фінансовий стан;</i> <i>c) наявні альтернативні варіанти для постачальників та споживачів, їх доступ до ринку та джерел постачання, а також будь-які правові або інші перешкоди входженню до ринку;</i> <i>d) тенденції щодо попиту та пропозиції відповідних товарів та послуг;</i> <i>e) обсяг шкоди, заподіяної інтересам користувачів та кінцевих споживачів;</i> <i>f) сприяння технічному та економічному прогресу”.</i></p> <p>Стаття 14(2) <i>“Економічні концентрації, які можуть призвести до значного обмеження, недопущення або викривлення конкуренції на румунському ринку, або на його частині, можуть бути дозволені, якщо сторони – учасниці економічної концентрації, можуть довести, що вони сукупно відповідають наступним умовам:</i> <i>a) концентрація має сприяти підвищенню економічної ефективності, розвитку виробництва, дистрибуції або технічному прогресу, або підвищенню експортної конкурентноздатності;</i> <i>b) позитивні наслідки концентрації компенсують негативні наслідки, пов'язані із обмеженням конкуренції;</i> <i>c) певною мірою споживачі отримають вигоду від наслідків концентрації, особливо від зменшення реальних цін”.</i></p> <p>Вторинне законодавство Регламент про нотифікацію та оцінку економічної концентрації. Рекомендації щодо заходів компенсації у випадку умовного дозволу на здійснення деяких економічних концентрацій.</p>

<p>Республіка Словаччина</p>	<p>Закон від 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, в останнє змінений у 2004 р.</p>	<p>Попередня погодження Відомству з питань захисту та розвитку конкуренції Стаття 10 “<i>(1) Концентрація підлягатиме контролю з боку Відомства, якщо:</i> <i>a) сукупний зовнішній оборот сторін – учасниць концентрації дорівнює щонайменше 1,200,000,000 SKK (приблизно 27.5 мільйонів Євро у 2001 році) у завершеному обліковому періоді, що передував концентрації, та якщо щонайменше дві з сторін – учасниць концентрації досягли обороту на рівні щонайменше 360,000,000 SKK (приблизно 8.24 мільйонів Євро у 2001 році), кожна, в Республіці Словаччина у завершеному обліковому періоді, що передував здійсненню концентрації; або</i> <i>b) щонайменше одна з сторін – учасниць концентрації досягла сумарного обороту на рівні щонайменше 500,000,000 SKK (приблизно 11.45 мільйонів Євро у 2001 році) в Республіці Словаччина у завершеному обліковому періоді, що передував здійсненню концентрації та щонайменше одна інша сторона – учасниця концентрації досягла сумарного зовнішнього обороту на рівні щонайменше 1,200,000,000 SKK у завершеному обліковому періоді, що передував здійсненню концентрації”.</i>”</p>
<p>Словенія</p>	<p>Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)</p>	<p>Попереднє погодження із Офісом з питань захисту конкуренції Стаття 12 (1) “<i>Концентрація повинна бути заявлена до Офісу учасниками операції:</i> • <i>якщо сукупний річний оборот всіх відповідних суб’єктів господарювання, включаючи пов’язаних суб’єктів господарювання, перевищує 33,300.000 Євро до сплати податків на ринку Словенії у кожному з двох попередніх років; або</i> • <i>якщо всі суб’єкти господарювання, які беруть участь у цій операції, включаючи пов’язані суб’єкти господарювання, сукупно досягли більше 40 відсотків продажів, закупівель або інших операцій на значній частині ринку Словенії, стосовно товарів або послуг, які є предметом операції, або їх замінників”</i> Критерії оцінки концентрацій Стаття 13(1) “<i>Офіс здійснюватиме оцінку концентрацій згідно із цим Законом переважно з метою визначення чи існує загроза виникнення або посилення домінуючого положення, в результаті якого ефективна конкуренція може бути значно обмежена або усунена. Така загроза має оцінюватися з урахуванням наступних показників конкуренції:</i> - <i>можливості вибору, які існують для постачальників та користувачів;</i> - <i>ринкового положення відповідних суб’єктів господарювання;</i> - <i>доступу до джерела постачання та до самого ринку;</i> - <i>структури частки ринку;</i> - <i>конкурентної позиції на ринку;</i> - <i>перешкод входженню на ринок для суб’єктів господарювання – конкурентів;</i> - <i>фінансового стану відповідних суб’єктів господарювання;</i> - <i>рівня міжнародної конкурентноздатності суб’єктів господарювання, стосовно яких здійснюється оцінка;</i> - <i>збільшення попиту та пропозиції товарів та послуг, які охоплені відповідною концентрацією”.</i> Вторинне законодавство Декрет “Визначення змісту та пунктів форми заяви про концентрацію суб’єктів господарювання”, який визначає відповідну інформацію, на основі якої Офіс має здійснювати оцінку відповідності концентрації правилам конкуренції.</p>

Додаток XI

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн – кандидатів, пов'язані із публікацією шень органу з питань конкуренції

Примітка: правила щодо публікації рішень органу з питань конкуренції можна також включити до складу загального адміністративного закону, або у конкретні положення законодавства з питань доступу до публічної інформації

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998 р. із змінами в редакції закону № 107/2003	<p>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</p> <p>Стаття 29 “(1) Комісія приймає рішення щодо порушення розслідування за умови, якщо концентрація підпадає під дію Статті 21 та викликає серйозні побоювання щодо того, що її реалізація призведе до виникнення або посилення існуючого домінуючого положення, та що ефективна конкуренція на відповідному ринку буде усунена, обмежена або викривлена. (2) рішення відповідно до параграфу (1) мають бути опубліковані у офіційному урядовому віснику. (3) протягом трьох місяців після публікація, Комісія має завершити розслідування та ухвалити відповідне рішення”.</p> <p>Стаття 43 (в контексті апеляції) “(3) Рішення, прийняті відповідно до параграфу 2, підпунктів 2 та 3 Статті 27 (в сфері концентрацій) будуть опубліковані на офіційному Інтернет сайті Комісії, а також будуть опубліковані у офіційному урядовому віснику. Відлік часу відповідно до параграфу (1) починається з дати опублікування”.</p>
Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 року	<p>Стаття 59 “(1) Рішення Відомства, про які йдеться у статті 57 (пункти 1 – 7) цього Закону публікуються в офіційному урядовому виданні. (2) Постанови та рішення Адміністративного суду з питань, пов'язаних з позовами проти рішень Відомства, визначеного у параграфі (1) цієї статті, також підлягають публікації в офіційному урядовому виданні. (3) Рішення та постанови, про які йдеться в параграфах (1) та (2) цієї статті, а також інші нормативні документи Відомства, можуть бути опубліковані в офіційному виданні Відомства, наприклад, на його сайті. (4) Інформація, яка вважатиметься такою, що становить державну таємницю, в розумінні Статті 51 цього Закону, не підлягає публікації відповідно до параграфів (1), (2), та (3) цієї Статті”</p> <p>Стаття 57 (адміністративні рішення Відомства, які підлягають публікації) “1. Визначає відповідність угоди положенням цього Закону; 2. надає дозвіл на виключення угоди відповідно до Статті 12 цього Закону; 3. встановлює наявності зловживання домінуючим положенням відповідно до Статті 15 та Статті 16 цього Закону; 4. оцінює відповідність концентрацій відповідно до Статті 26 цього Закону; 5. застосовує тимчасові заходи відповідно до Статті 55 цього Закону; 6. скасовує, відкликає або змінює рішення Відомства шляхом прийняття окремого рішення, відповідно до Статті 14 та Статті 27 цього Закону; 7. визначає конкретні заходи, що мають бути вжиті з метою відновлення ефективної конкуренції у випадках заборонених концентрацій, відповідно до Статті 28 цього Закону”</p> <p>Апеляція проти рішення Відомства, подані проти рішень адміністративного суду Хорватії, також підлягають опублікуванню в офіційному урядовому виданні.</p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 р. про захист конкуренції, із змінами внесеними законом від 4 квітня 2007 року.	Частина 1 статті 20 стосовно сфери компетенції Офісу передбачає, що Офіс має “публікувати погодження концентрацій та рішення, що набули чинності”.
Естонія	Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 року (із змінами та доповненнями, внесеними до травня 2005 року)	Стаття 27 “(12) Рада з питань конкуренції повинна опублікувати повідомлення стосовно отримання повідомлення про концентрацію та рішення, прийняті на основі підпункту (1) або (2) цього пункту, у виданні “Ametlikud Teadaanded”. Повідомлення, які мають бути опубліковані, повинні містити назви сторін - учасниць концентрації, відповідні країни реєстрації та характер концентрації, відповідно до підпункту 19 (1) цього Закону. (13) Зацікавлені сторони мають право подати власні висновки та заперечення Раді з питань конкуренції протягом 7 календарних днів з дати публікації повідомлення стосовно отримання повідомлення про концентрацію, визначеного в підпункті (12) цього пункту”.
Угорщина	Закон про конкуренцію від 25 червня 1996 із змінами, внесеними до 1 січня 2007 року	Стаття 80 “Рада з питань конкуренції, у разі порушення провадження, повинна опублікувати своє рішення, а також може публікувати власні рішення про заборону (незважаючи на можливу судову перевірку її рішень); факт судової перевірки також необхідно повідомити під час публікації. Якщо буде опубліковане рішення про початок розслідування, остаточні висновки з цього розслідування також необхідно буде опублікувати”.
		Стаття 70(3) “Факт порушення розслідування може бути оприлюднений. У разі оприлюднення інформації про порушення розслідування, результати цього розслідування також необхідно опублікувати”.
Латвія	Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 р., із змінами внесеними за законом від 22 квітня 2004 р.	Розділ 6 (2) “ Рада з питань конкуренції повинна інформувати громадськість про виконання завдань Ради з питань конкуренції та про інші питання, пов’язані із захистом, забезпеченням та розвитком конкуренції , а також до 1 березня кожного року опублікувати у газеті “Latvijas Vēstnesis” [офіційне видання Уряду Латвії] звіт про рішення, прийняті Радою з питань конкуренції у попередньому році. Рада з питань конкуренції повинна публікувати власні рішення в урядовій газеті “Latvijas Vēstnesis” не пізніше десяти днів після дати прийняття рішення”.
		Розділ 8 (1) “ Рада з питань конкуренції приймає рішення стосовно: 1) порушення, або не порушення справи; 2) продовження періоду, відведеного для прийняття рішення; 3) визначення порушень, правових обов’язків та накладення фінансових санкцій; 4) припинення розслідування справи; 5) злиття учасників ринків; 6) погодження про домовленість; та 7) фактів порушення закону про рекламу”

Литва	Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 р., із змінами внесеними за законом від 15 квітня 2004 р.	<p>Стаття 13. Аналіз погоджень із Радою з питань конкуренції <i>“1. Після отримання заяви про концентрацію, Рада з питань конкуренції має опублікувати відповідне повідомлення в “Valstybės žinios” (“офіційна газета”), із зазначенням характеру концентрації та зацікавлених сторін”.</i></p> <p>Стаття 37. Повідомлення про рішення Ради з питань конкуренції <i>“1. Рішення Ради з питань конкуренції (або витяги з цих рішень) надаються учасникам провадження. 2. Робоча частина постанов, ухвалених Радою з питань конкуренції відповідно до Статті 36 цього Закону, має бути опублікована у “Valstybės žinios” (“офіційна газета”).”</i></p> <p>Стаття 36. Постанови Ради з питань конкуренції, ухвалені після завершення слухань у справі <i>“1. Після завершення слухань у справі, Рада з питань конкуренції може ухвалити постанову: 1) про застосування санкцій, передбачених цим Законом; 2) про відмову застосувати санкції у разі відсутності для цього необхідних правових підстав; 3) про закриття справи у разі відсутності факту порушення Закону; 4) про повернення справи на додаткове розслідування”.</i></p>
Польща	Закон від 16 лютого 2007 року про конкуренцію та захист споживачів	<p>Стаття 31 (Сфера діяльності президента Офісу) <i>“(15) збирання та поширення інформації про рішення, прийняті у справах в сфері конкуренції та захисту споживачів, зокрема розміщення рішень президента Офісу на його Інтернет сайті; “</i></p> <p>Стаття 32 <i>“1. Президент Офісу видає Офіційний журнал Офісу з питань конкуренції та захисту споживачів. 2. Наступна інформація може бути опублікована в Офіційному журналі Офісу з питань конкуренції та захисту споживачів (повністю або частково): 1) рішення та постанови президента Офісу, 2) ухвали окружного суду Варшави – суду у справах конкуренції та захисту споживачів, надалі - “суд у справах конкуренції та захисту споживачів”, 3) ухвали Апеляційного суду стосовно апеляцій проти рішень суду у справах конкуренції та захисту споживачів, 4) ухвали Верховного суду у касаційних справах щодо рішень Апеляційного суду - або їх висновки.</i></p> <p><i>3. Публікації, про які йдеться у параграфі 2, здійснюються без наведення інформації, яка складає комерційну або іншу тайну, яка підлягає захисту за іншими окремими нормами законодавства.</i></p> <p><i>4. Інформація, повідомлення, оголошення, пояснення та тлумачення, які мають велике значення для застосування норм, передбачених для сфери діяльності президента Офісу, також мають бути опубліковані в офіційному журналі Офісу з питань конкуренції та захисту споживачів.”</i></p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

Румунія	Закон про конкуренцію № 21/1996, із змінами 2004 р.	<p>Стаття 53 (2) у контексті питань концентрацій <i>“Протягом 30 днів після погодження рішень згідно із параграфом (1), Уряд може після отримання пропозиції від відповідного галузевого міністерства, ухвалити рішення, відмінного від рішення Ради з питань конкуренції, під власну відповідальність та в інтересах держави. Такі рішення є обов’язковими та мають бути опубліковані у офіційній газеті уряду Румунії, разом із рішеннями Ради з питань конкуренції.”</i></p> <p>Стаття 62 <i>“(1). Рішення, ухвалені відповідно до статей 50, 51 (рішення стосовно узгоджених дій та концентрацій), 59 та 60 (стосовно санкцій) будуть повідомлені зацікавленим сторонам Генеральним секретаріатом Ради з питань конкуренції, та будуть опубліковані в офіційній газеті уряду Румунії, в частині першій, за рахунок виконавця або заявника, або ж на Інтернет сторінці Ради з питань конкуренції. (2). Законні інтереси зацікавлених суб’єктів господарювання необхідно прийняти до уваги в процесі публікації рішень з метою недопущення розкриття комерційних секретів”.</i></p>
Республіка Словаччина	Закон від 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, із змінами у 2004 р.	<p>Стаття 24 <i>“(1) Відомство зобов’язане опублікувати власні чинні рішення, погодження концентрацій та, якщо характер справи це дозволяє – повідомлення про порушення провадження стосовно всіх інших питань, відповідно до положень цього Закону. Що стосується цієї публікації, то відомство має врахувати необхідність забезпечення прав суб’єктів господарювання на захист власних комерційних секретів та конфіденційної інформації. (2) Що стосується публікації погодження про концентрацію, Відомство має опублікувати назви сторін - учасниць концентрації, висвітлити природу концентрації відповідно до Статті 9 (1), та зазначити галузь, в якій відбувається концентрація. (3) Обов’язок публікації в розумінні параграфу 1 буде вважатися виконаним, якщо відповідна публікація зроблена у Комерційному бюлетені та на офіційному Інтернет сайті Відомства, та якщо будуть оприлюднені чинні рішення Відомства”.</i></p>
Словенія	Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)	<p>Стаття 25 (Публікація наказу розпочати провадження) <i>“(1) Узагальнена інформація про наказ щодо початку справи має бути опублікований в офіційній газеті Республіки Словенія, якщо Директор офісу не дійде висновку, що це не відповідатиме інтересам розслідування. (2) Узагальнена інформація про наказ повинна містити наступне:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - викладення предмету провадження; - викладення причин початку справи, та положень цього Закону, які є підставою для відкриття такої справи; та - запрошення до фізичних та юридичних осіб, зацікавлених у справі, подати заявки на участь протягом 30 днів після дати публікації, та надіслати до Офісу свої письмові оцінки стосовно справи, а також документи, які могли б бути важливими для прийняття рішення, без формального прохання надати статус учасника у справі”. <p>Стаття 26 (заява про участь у справі) <i>(1) На основі узагальненої інформації про наказ, всі фізичні або юридичні особи, які продемонстрували законний</i></p>

	<p><i>інтерес, можуть подати заяву про участь у справі протягом 30 днів після публікації в офіційній газеті Республіки Словенія.</i></p> <p><i>(2) заява, про яку йдеться у попередньому параграфі, повинна містити докази законних інтересів заявника щодо участі у справі.</i></p> <p><i>(3) Якщо заявник не може довести наявність відповідного законного інтересу, або якщо заява подана невчасно, або якщо вона є неповною, Офіс приймає рішення про відхилення цієї заявки.</i></p> <p>Стаття 35 (Повідомлення про публікацію рішення)</p> <p><i>“(1) рішення мають бути повідомлені всім учасникам справи. Якщо рішення містить в собі конфіденційні відомості суб’єкти господарювання, проти якого було порушене провадження, такі відомості будуть вилучені із повідомлень, що надаватимуться іншим учасникам провадження.</i></p> <p><i>(2) робоча частина рішень буде опублікована в офіційній газеті Республіки Словенія.”</i></p> <p>Стаття 39 (Публікація рішень, ухвалених на основі аналізу заяви про концентрацію)</p> <p><i>“Узагальнена інформація про рішення, про які йдеться в другому та третьому параграфах статті 38 публікується в офіційній газеті Республіки Словенія. Така інформація повинна включати в себе дані про:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>- заяву про концентрацію;</i><i>- учасників концентрації;</i><i>- природу концентрації;</i><i>- бізнес- сфери, якої воно стосується;</i><i>- підстави прийняття рішення, а також інші дані, пов’язані із заявою, які Офіс вважає за необхідне опублікувати з метою реалізації завдань цього Закону”</i>
--	---

Додаток XII

Відмінності у національному законодавстві держав - нових членів ЄС та країн – кандидатів, пов'язані з організацією перевірок службових/виробничих або приватних приміщень

Зауваження: інші принципові правила можуть бути наведені в інших актах національного законодавства, які мають більш широкую сферу застосування (наприклад, у цивільному, адміністративному або процесуальному кодексі)

Країна	Національне законодавство	Відповідні положення <i>Наведені нижче положення національного законодавства є неофіційним перекладом документів, наданих органами відповідних країн</i>
Болгарія	Закон про захист конкуренції № 52/1998, в останнє змінений відповідно до закону № 107/2003 року	<p>Судовий дозвіл Стаття 41(b)(1)</p> <p><i>“Залучення доказів, про яке йдеться у Статті 41(a), буде здійснюватися на прохання голови Комісії після отримання дозволу від судді компетентного окружного суду за місцем знаходження суб'єкти господарювання, якщо вважається, що є достатні підстави вважати, що у приміщенні або у транспортному засобі знаходяться докази, що є важливими для здійснення провадження Комісією”.</i></p>
Хорватія	Закон про конкуренцію від 15 липня 2003 року	<p>Право на здійснення обшуку у квартирі, службових приміщень та вилучення майна Стаття 49(1)</p> <p><i>“Якщо існують достатні підстави вважати, що будь-які сторони провадження або третя особа, мають в своєму володінні документи або інші предмети, які мають відношення до визначення фактичних обставин у провадженні, Відомство звернеться до суду в м. Загреб з відповідним проханням видати письмовий ордер на проведення обшуку конкретних осіб, квартир, або службових приміщень, та на вилучення предметів та документів, які знаходяться у володінні відповідних суб'єктів господарювання або третьої особи”.</i></p>
Республіка Чехія	Закон від 4 квітня 2001 про захист конкуренції, із змінами відповідно до закону від 4 квітня 2007 року	<p>Стаття 21</p> <p><i>“(5) Якщо існує обґрунтована підозра, що документація або інші службові записи утримуються в інших ніж службові приміщеннях, включаючи домівки фізичних осіб, які є посадовими особами або працівниками (надалі - “неслужбові приміщення”), розслідування може (за умови отримання попереднього дозволу суду) здійснюватися також і в цих приміщеннях.</i></p> <p><i>(6) З метою проведення розслідування в службових або неслужбових приміщеннях, Управління матиме право доступу до цих приміщень, або право відкривати будь-які зачинені кабінети або шафи. Будь-яка особа, в приміщенні якої знаходиться службове або неслужбове приміщення, буде зобов'язана дозволити проведення розслідування в цих приміщеннях; у разі невиконання цього обов'язку, офіційні особи Управління будуть мати право скористатися правом доступу до відповідних службових або неслужбових приміщень”.</i></p>

<p>Естонія</p>	<p>Закон Естонії про конкуренцію від 5 червня 2001 р., із змінами та доповненнями, внесеними до травня 2005 року</p>	<p>§ 60. Перевірка службового приміщення</p> <p><i>“(1) З метою виявлення порушення або можливого порушення Закону, офіційна особа або представник Ради з питань конкуренції, уповноважений розпорядженням Генерального директора Ради з питань конкуренції або його чи її заступника (надалі - особа, яка проводить розслідування) має право, без попереднього попередження або спеціального дозволу, перевіряти службове приміщення суб’єкта господарювання, включаючи територію, будівлі, кімнати та транспортні засоби суб’єкта господарювання, які використовуються, в робочий або будь-який інший час. За згоди суб’єкта господарювання, службове приміщення може також бути перевірене у будь-який інший час.</i></p> <p><i>(2) Перевірка, передбачена підпунктом (1) цього розділу, проводиться з відома суб’єкта господарювання, або представника чи працівника такого суб’єкта господарювання, які мають право бути присутніми під час перевірки.</i></p> <p><i>(3) У приміщенні суб’єкта господарювання, що підлягає перевірці, перевіряюча особа повинна пред’явити суб’єкту господарювання, його представнику або працівнику, постанову Генерального директора Ради з питань конкуренції, або його чи її заступника щодо уповноваження перевіряючої особи.</i></p> <p><i>(4) Протягом перевірки, передбаченої підпунктом (1) цього розділу, особа, яка здійснює перевірку, має право:</i></p> <p><i>1) негайно перевірити документи, пов’язані з видами діяльності суб’єкта господарювання, проекти таких документів та інші матеріали та отримати, за рахунок особи, що перевіряється, копії цих матеріалів або відповідні стенограми, автентичність яких буде завірена підписом особи, що подала їх;</i></p> <p><i>2) негайно перевірити відомості або бази даних, які утримуються в електронній формі в комп’ютері у службовому приміщенні суб’єкта господарювання, що підлягає перевірці, та електронні носії інформації, які знаходяться у відповідному приміщенні, та робити відповідні друковані та електронні копії за рахунок суб’єкта господарювання, що перевіряється, автентичність яких буде завірена підписом особи, що перевіряється, або її представником, або ж працівником, на окремій сторінці або надрукованій копії”.</i></p>
<p>Угорщина</p>	<p>Закон про конкуренцію від 25 червня 1996 року із змінами, внесеними до 1 січня 2007 року</p>	<p>Стаття 65/A</p> <p><i>“(1) В процесі офіційного провадження, яке здійснюється на підставі Статті 11 або 21 цього Закону, або на підставі Статті 81 або Статті 82 Договору про заснування Європейського Співтовариства, слідчий може здійснювати обшук та проникати самостійно, проти волі власника (володільця), будь-які приміщення або земельні ділянки, будівлі та приміщення, які є зачиненими. Він може зобов’язати відповідну сторону або її агента або колишнього агента, працівника або колишнього працівника, надати інформацію та пояснення, усно або письмово, або зібрати необхідну інформацію на місці у будь-який інший спосіб.</i></p> <p><i>(2) В приміщеннях, які використовуються для приватних цілей, або у приватний спосіб, включаючи транспортні засоби та земельні ділянки, слідчі заходи в розумінні цієї Статті можуть бути здійснені тільки за умови, що ці приміщення використовуються будь-якою посадовою особою або колишньою посадовою особою, працівником або колишнім працівником, агентом або колишнім агентом відповідної сторони або будь-якої іншої особи, яка має або мала відповідний фактичний контроль за приміщенням.</i></p> <p><i>(3) Застосування слідчих заходів, визначених цією статтею, буде здійснюватися за умови отримання заздалегідь судового дозволу. Заявка на отримання такого дозволу від угорського органу з питань конкуренції буде розглянута</i></p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

		<p><i>Муниципальним судом м. Будапешту протягом 72 годин після отримання заявки. Апеляція проти рішення суду не передбачена.</i></p> <p><i>(4) Суд надає дозвіл на проведення відповідного слідчого заходу, якщо угорський орган з питань конкуренції зможе довести, що інші слідчі заходи навряд чи будуть результативними, та що існують обґрунтовані підстави вважати, що джерело інформації, яке необхідно для встановлення факту порушення, знаходиться у приміщенні, яке зазначено у заявці, та що скоріш за все відповідна інформація не буде надана добровільно, або ж буде знищена. Суд може дозволити часткове застосування слідчого заходу, із зазначенням конкретних осіб у якості об'єктів слідчих заходів.</i></p> <p><i>(5) слідчі заходи можуть бути здійснені на підставі рішення суду протягом 90 днів після прийняття відповідного рішення”.</i></p>
Латвія	Закон про конкуренцію від 4 жовтня 2001 року із змінами внесеними за законом від 22 квітня 2004 р.	<p>Розділ 9(5)</p> <p><i>“ Бюро є уповноваженим, від імені Ради з питань конкуренції:</i></p> <p><i>1) вимагати від будь-якої особи чи асоціації осіб, інформацію, необхідну для виконання завдань, визначених Законом, а також інформацію з обмеженим доступом, або інформацію, яка містить комерційні секрети, а також вимагати надання відповідними особами усних або письмових пояснень;</i></p> <p><i>2) наносити візит учасникам ринку (також без попереднього дозволу, мають право вимагати від відповідних осіб надання пояснень, письмово або усно, ознайомлюватися на місці з усіма документами (а також з документами в електронній формі) та отримувати такі документи, оригінальні примірники або витяги з них;</i></p> <p><i>3) на підставі обґрунтованого рішення директора Бюро, вилучати майно та документи учасників ринку та працівників цих учасників, яке може бути важливим для цієї справи;</i></p> <p><i>4) на підставі судового рішення, без попереднього повідомлення та в присутності поліції, проникати у транспортні засоби, помешкання, нежитлові приміщення, будівлі та інше нерухоме та рухоме майно учасника ринку та працівників такого учасника, відчиняти їх та наявні місця зберігання та здійснювати перевірку наявного майна та документів, а також перевірку майна та документів учасника ринку та його працівників. Під час такої перевірки Бюро може вимагати пояснень, письмово або усно, від посадових осіб та працівників учасника ринку, отримувати документи, оригінальні примірники або витяги з них, а також вилучати майно та документи, які можуть бути важливими для з'ясування питання, щодо якого проводиться розслідування. Посадові особи Бюро мають право опечатувати транспортні засоби, помешкання, нежитлові приміщення, будівлі та інше нерухоме та рухоме майно та місця зберігання з метою забезпечення зберігання доказів;</i></p> <p><i>5) на підставі судового рішення, якщо існують обґрунтовані підстави для підозри, що документи, які можуть бути доказом порушення, знаходяться в транспортних засобах, помешканнях, нежитлових приміщеннях, будівлях та іншому нерухомому та рухомому майні, яке належить іншим особам, або перебуває у володінні інших осіб, Бюро, по відношенню до майна таких осіб може здійснювати види діяльності, визначені в пункті 4 цього параграфу в присутності поліції; та</i></p> <p><i>б) складати звіти про адміністративні порушення, якщо інформація, визначена у пунктах 1, 2 та 4 цього параграфу, не буде надана вчасно та повністю, або якщо обов'язки, визначені у параграфі 6 цього Розділу не будуть виконані. Такі звіти будуть складені та завірені підписом директора Бюро або уповноваженою директором офіційною особою”.</i></p> <p>Розділ 9(6)</p>

		<p>“На вимогу Бюро, учасники ринку, їх представники та працівники, а також інші особи, зобов’язані надавати повну та достовірну інформацію, та забезпечувати для працівників Бюро та поліції доступ до будь-яких транспортних засобів, помешкань, нежитлових приміщень, будівель та іншого нерухомого та рухомого майна, яке знаходиться в їх власності або володінні, відкривати їх та наявні місця зберігання, а також доступ до документів, які були складені або зберігаються у будь-якій формі”.</p> <p>Розділ 9(7) “Державна поліція повинна надавати підтримку працівникам Бюро у здійсненні слідчих дій, які визначені у параграфі 5 цього розділу”.</p>
Литва	Закон про конкуренцію від 23 березня 1999 р., із змінами внесеними за законом від 15 квітня 2004 р.	<p>Стаття 26. Права та обов’язки уповноважених осіб Ради з питань конкуренції в процесі здійснення розслідування</p> <p>“1. Уповноважені особи Ради з питань конкуренції, в процесі розслідування, мають право:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) проникати та перевіряти будь-які приміщення, на земельні ділянки та в транспортні засоби, які використовуються суб’єктом господарювання; 2) перевіряти необхідні для розслідування документи суб’єкта господарювання, отримувати їх копії та витяги з них, отримувати доступ до записів працівників суб’єкта господарювання, а також робити копію зазначених вище записів, а також інформації, що зберігається в комп’ютерах та на магнітних дисках; 3) отримувати усні та письмові пояснення від осіб, пов’язаних з діяльністю суб’єктів господарювання, стосовно яких проводиться розслідування, викликати їх до кабінету слідчого для надання пояснень; 4) отримувати від інших суб’єктів господарювання, незалежно від їх підпорядкованості, відомості та документи або відповідні копії даних про економічну діяльність суб’єкта господарювання щодо якого проводиться розслідування, а також від державних та місцевих органів; 5) здійснювати аудиторську перевірку економічної діяльності суб’єкта господарювання та отримувати висновки стосовно матеріалів перевірки від інститутів, які забезпечують експертну оцінку; 6) вилучати будь-які документи та предмети, які є важливими доказами для розслідування відповідної справи; 7) залучати спеціалістів та експертів до надання допомоги у проведенні розслідування; 8) діючи відповідно до порядку, визначеного законодавством, використовувати технічні засоби для цілей проведення розслідування. <p>2. Слідчі заходи, визначені у під-параграфі 1 та 2 параграфу 1, можуть бути вжиті тільки за умови наявності судового ордеру.</p> <p>3. З метою забезпечення порядку, слідчі Ради з питань конкуренції можуть залучати поліцію.</p> <p>4. До початку зазначених вище дій, уповноважені особи Ради з питань конкуренції повинні пред’явити документ, ухвалений Радою з питань конкуренції, який підтверджує їх повноваження та зазначає ціль та час проведення розслідування.</p> <p>5. В процесі реалізації власних прав, наданих їм законом та Радою з питань конкуренції, особи, уповноважені Радою з питань конкуренції повинні вести протокол слідчих дій, складати відповідні документи (акти, записи, заявки, тощо) відповідно до форми та порядку, які будуть визначені Радою з питань конкуренції.</p> <p>6. Розпорядження уповноважених осіб Ради з питань конкуренції, які видаватимуться в процесі виконання дій,</p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

		<p><i>передбачених у параграфі 1, будуть обов'язковими для суб'єкти господарювання та його керівників та адміністративного персоналу. Невиконання цих розпоряджень буде супроводжуватися застосуванням передбачених законом санкцій.</i></p> <p><i>7. Уповноважені слідчі працівники повинні попередити осіб, які надаватимуть письмові пояснення, про їх відповідальність за надання неправдивої інформації або за відмову надати необхідну інформацію Раді з питань конкуренції”.</i></p>
Польща	Закон від 16 лютого 2007 року про конкуренцію та захист споживачів	Стаття 63 уповноважує інспекторів входити до приміщень та транспортних засобів, які належать особі, яка є об'єктом розслідування. Незважаючи на відсутність прямої норми, складається враження, що для здійснення перевірки приватні помешкань необхідно отримати ордер суду на обшук. Стаття 68 визначає організацію співробітництва у випадку здійснення перевірки на прохання Європейської комісії.
Румунія	Закон про конкуренцію № 21/1996 із змінами від 2004 р.	<p>Стаття 43</p> <p><i>“В рамках компетенції, наданої ухвалою суду, відповідно до положень статті 44, інспектори з питань конкуренції можуть здійснювати перевірки у будь-яких приміщеннях, включаючи приватні помешкання, земельні ділянки або транспортні засоби, які належать керівникам, адміністраторам та іншим працівникам суб'єктів господарювання або об'єднань суб'єктів господарювання, які є об'єктом розслідування.</i></p> <p><i>a) приміщення, земельні ділянки або професійні транспортні засоби, які належать суб'єктам господарюванням, у разі якщо існують будь-які ознаки того, що там можна буде виявити необхідні для розслідування інформацію або документи;</i></p> <p><i>b) помешкання керівних адміністраторів, керівників, директорів компаній, що є об'єктом розслідування, а також помешкання фізичних осіб, які відповідають за діяльність фінансового, облікового департаменту або департаменту маркетингу, за умов, визначених у параграфі 3 Статті 27 Конституції Румунії”.</i></p> <p>Стаття 44</p> <p><i>“(1). Інспектори з питань конкуренції можуть розпочати розслідування, відповідно до статті 43, за умови, що вони входять до складу персоналу перевірки, яка здійснюється на прохання президента Ради з питань конкуренції, та за умови, що вони мають діють на підставі судового рішення, підписаного головою окружного суду, в юрисдикції якого розташоване приміщення, що є об'єктом розслідування, або уповноваженим головою суду суддею. Якщо такі місця знаходяться в юрисдикції різних судів, однак необхідно здійснити одночасні перевірки в усіх цих місцях, то можливе прийняття єдиного рішення головою будь-якого суду, в юрисдикції якого знаходиться один з відповідних об'єктів.</i></p> <p><i>(2). У проханні надати судовий дозвіл, Рада з питань конкуренції повинна навести всю інформацію, необхідну для обґрунтування перевірки, а суддя зобов'язаний перевірити наявність підстав для задоволення цього прохання.</i></p> <p><i>(3). Перевірка та пов'язані з нею дії здійснюються під наглядом судді, який ухвалив відповідне рішення.</i></p> <p><i>(4). Суддя може самостійно перевірити місце, де здійснюється обшук, та може прийняти рішення призупинити або припинити пошук у будь-який момент.</i></p> <p><i>(5). За будь-яких обставин обшук не можна починати раніше 8:00 або після 18:00 годин. Обшук має здійснюватися у присутності мешканців відповідного приміщення, або їх представників; тільки інспектори з питань конкуренції, мешканець або його представник можуть освідчувати відповідні докази та документи перед їх вилученням.</i></p> <p><i>(6). Опечатування доказів має здійснюватися відповідно до Кримінально-процесуального кодексу; протоколи та опис обшуку мають бути надані судді, який надав дозвіл на проведення обшуку, а докази та документи, які більше не є необхідними для встановлення істини, будуть повернені мешканцю приміщення, в якому здійснювався обшук.</i></p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

		<p>(7). Дозвіл, передбачений у параграфі (1) може бути оскаржений до апеляційного суду м. Бухарест; подання апеляції не призупиняє відповідні слідчі дії.</p> <p>(8). Рада з питань конкуренції, або голова Управління з питань конкуренції, будуть негайно інформовані про початок здійснення перевірки та виконані дії.</p> <p>(9). Відповідно до вище наведених положень, процедура може бути оскаржена протягом усього періоду виконання перевірки”.</p>
<p>Республіка Словаччина</p>	<p>Закон від 27 лютого 2001 р. про захист конкуренції, в останнє змінений у 2004 р.</p>	<p>Стаття 22</p> <p>“(3) В процесі виконання завдань відповідно до цього Акту, працівники Відомства мають право, на підставі письмового дозволу голови Відомства, входити до будь-яких будинків, приміщень та транспортних засобів суб’єктів господарювання, або які пов’язані із діяльністю або діями суб’єкта господарювання, відповідно до статті 3 (2) з метою здійснення перевірки.</p> <p>(4) Якщо існує обґрунтована підозра щодо того, що інформація або документи, пов’язані із видами діяльності або діями суб’єкта господарювання відповідно до Статті 3 (2), на підставі яких можна довести факти серйозного обмеження конкуренції, знаходяться в будинках, приміщеннях або транспортних засобах суб’єкта господарювання (крім перелічених у параграфі 3), а також в приватних будинках, приватних помешканнях або приватних транспортних засобах працівників відповідного суб’єкта господарювання, Відомство має ухвалити відповідне рішення про здійснення перевірки працівниками Відомства.</p> <p>(5) Декларативна частина рішення Відомства, відповідно до параграфу 4, має містити мету перевірки, конкретні будинки, приміщення або транспортні засоби, в яких має здійснюватися перевірка, дату та інтервал часу, протягом якого буде здійснена перевірка, а також має визначати осіб, які здійснюватимуть перевірку, включаючи їх повноваження щодо проведення перевірки. Пояснювальна частина рішення Відомства має містити опис фактів, на підставі яких виникла обґрунтована підозра відповідно до параграфу 4. Рішення про здійснення перевірки може бути оскаржене, проте апеляція не призупинятиме перевірку.</p> <p>(6) Перевірка відповідно до параграфу 4 може бути здійснена тільки на підставі судового дозволу на перевірку, який має бути наданий на вимогу Відомства відповідно до спеціального законодавства. 22b) До початку перевірки Відомство має пред’явити судовій особі, у приміщенні якої має відбутися перевірка, а дозвіл на її проведення. Якщо особа, у приміщенні якої здійснюється перевірка, відсутня, Відомство надсилає судовий дозвіл на здійснення перевірки, разом із копією протоколу перевірки, спеціальною поштою протягом 24 годин після здійснення перевірки.</p> <p>(7) Відомство має запросити опікуна, призначеного судом, який ухвалив дозвіл на проведення перевірки, для присутності під час перевірки відповідно до параграфу 4.</p> <p>(8) У разі відмови надати доступ перевіряючим до приміщення, працівники Відомства мають право примусово забезпечити собі такий доступ у всі будинки, приміщення та транспортні засоби відповідно до параграфів 3 або 4. Протягом перевірки, відповідно до параграфу 3 або 4, працівники Відомства мають право, у разі відмови надати їм інформацію та документи відповідно до параграфу 2, перевірити будинки, приміщення, або транспортні засоби, та забезпечити доступ до інформації та документів шляхом силового подолання протидії або перешкод. Відомство має право запросити інших осіб для надання допомоги у подоланні перешкод. Відомства повинно робити</p>

Українсько-Європейський Дорадчий Центр з Питань Законодавства (UEPLAC), етап IV - EuropeAid/122038/C/SV/UA
Орієнтири для подальшого вдосконалення антимонопольного законодавства в Україні

		<p>відповідні записи таких дій у вигляді протоколу.</p> <p>(9) Відповідно до спеціального законодавства, 22с) департамент поліції зобов'язаний, на прохання Відомства, забезпечити захист та підтримку працівникам Відомства у виконанні завдань відповідно до цього Акту, або, на прохання Відомства, також і працівникам інших органів з питань конкуренції, які відповідають за виконання положень спеціального законодавства 5b) (надалі - "національний орган з питань конкуренції"), якщо вони приймають участь у здійсненні перевірки відповідно до параграфу 3 або параграфу 4, або працівникам Комісії та особам, уповноваженим Комісією, у разі виконання завдань відповідно до спеціального законодавства".</p>
Словенія	Закон про попередження обмеження конкуренції (2000 р.)	<p>Стаття 27 (слідча процедура)</p> <p>"(1) слідчі дії мають здійснюватися особою, яка є працівником Управління, на підставі письмового дозволу, наданого директором Управління.</p> <p>...</p> <p>(6) слідчі дії, про які йдеться в другому та третьому параграфах, мають бути здійснені Управлінням між 8 годиною ранку та 6 годиною вечора. Управління зобов'язане здійснювати слідчі дії у такий спосіб, який буде мінімально незручним з точки зору перешкодження діяльності відповідного суб'єкти господарювання.</p> <p>Стаття 28 (слідчі дії)</p> <p>(1) Якщо Управління має обґрунтовану причину вважати, що певна особа володіє інформацією або відомостями, необхідними для прийняття рішення, то Управління може звернутися до судді з проханням надати ордер на персональний обшук, або може звернутися до компетентного у слідчих питаннях судді з проханням надати ордер на проведення обшуку житлового або службового приміщення "</p>